



המשרד לשירותי דת

חוזר המנהל הכללי

ע/ד 1



1 באפריל 2014

א' ניסן התשע"ד



ירושלים
התשע"ד – 2014

חוזר המנכ"ל

הוראות | הודעות | מידע ושינון

בע"ה, ניסן התשע"ד | ירושלים | אפריל 2014

חוזר עד/1, סעיפים 827-840

827. תיקון נוהל קליטתו של משגיח כשרות 6
828. הדרכת כלות – הבהרה 6
829. תיקון לחוזר מנכ"ל ע"ג/2 (פברואר 2013) 7
830. תקנות שירותי הדת היהודיים (אגרות שירותים), התשע"ד-2013 10
831. טבילת פנויות במקוואות 20
832. נוהל שמירה על צנעת הפרט של ציבור הטובלות במקוואות 21
833. הנוהל והקריטריונים למינוי ממונים למועצה דתית 22
834. חידושם של הרכבי המועצות הדתיות - קווים מנחים 26
835. בחינת התאמתם וכשירותם של מועמדים לחברות במועצה דתית לתפקיד ראש המועצה הדתית 37
836. איסור שימוש ב"סממנים שלטוניים" בפעולתם של בתי דין פרטיים הפועלים ליד מועצות דתיות 41
837. תיקון חוזר מנכ"ל התש"ע/1 (יולי 2010) בנושא איסור עבודה בגופי כשרות פרטיים החל גם על רב יישוב במועצה אזורית 43
838. העסקת רבנים במועצות האזוריות 44
839. נוהל לאישור תקנים לרבני יישובים במועצות אזוריות 54
840. תיקון נוהל ההפעלה של מערך הכשרות במועצות הדתיות 60

שלום רב,

בימים אלו המשרד לשירותי דת מצוי בתנופת עשייה ויצירה בתחומים רבים. בתחילת שנת 2014 קלטנו לתוך המשרד יחידות חדשות-ישנות היקרות ללבנו: הרבנות הראשית לישראל, אגף הגיור והמרכז הארצי למקומות הקדושים. כן, בהתאם להחלטת הממשלה, הקימונו יחידה חדשה במשרד - המנהלה לזהות יהודית. מנהלה העוסקת בהגברת התודעה, הכבוד וההזדהות שבין חלקי האוכלוסייה באמצעות שילוב מרכיבי היסוד של הזהות ההיסטורית והמורשת הלאומית של העם היהודי.

אנו מצויים בעיצומם של תהליכים משמעותיים וחשובים, שהמרכזי שבהם הוא הליך מינוי רבנים בהתיישבות, הליך שהוקפא למעלה מעשור שנים. בע"ה בשבועות הקרובים נחל בהליך מסודר של מינוי רבנים חדשים בהתיישבות בהתאם לנוהל מסודר שנכתב בתיאום עם גורמי הממשלה הרלוונטיים.

נושא נוסף שבו אנו עוסקים הוא פתיחת אזורי הרישום לנישואין. אך לאחרונה פתחנו את אזורי הרישום לנישואין, כך שכל אזרח יוכל לבחור היכן להירשם לנישואין. עובדה שתחסוך מהאזרח טרחה רבה, ותשפר את איכות השירות הניתן במועצה הדתית.

על סדר יומנו מצויה גם סוגיית הליך המינוי של רבני קהילות, וזאת עקב העובדה כי לא מונו רבני שכונות בערי ישראל זה שנים אחדות. בימים אלו גורמי המקצוע במשרד שוקדים על כתיבת נהלים והנחיות בסוגיה זו, כך שעם השלמתם נפעל למנות רבני קהילות בערים ובשכונות שבהן הם חסרים באופן משמעותי.

נושא חשוב ומרכזי נוסף הוא הליך מחשובן של המועצות הדתיות. בימים אלו אנו שוקדים על מכרז המחשוב, אשר בסופו ישודרגו מערכות המחשוב במועצות הדתיות, כך שבכל מועצה תהיה מערכת מחשוב מתקדמת וראויה, אשר תיתן מענה לצרכים המרובים במועצה הדתית.

כחלק בלתי נפרד מהליך זה, בהתאם לתכניות העבודה של המשרד ובהמשך להסדרת תחומים שונים במועצות הדתיות, אנו שמחים להציג נהלים והנחיות המסדירים את תחומי הפעילות הבאים:

- כשרות
- נישואין
- מקוואות
- אגרות שירותים
- כוח אדם
- הרכבי מועצות דתיות
- רבני התיישבות

פעילותן של המועצות הדתיות, בהתאם לנהלים בכלל ואלו בפרט, היא חשובה ומרכזית. הקפדה על נוהלי המשרד ועל כללי מנהל תקין, תשפר את רמת איכות השירות הניתנת לאזרח.

אנו רואים בכך עובדי המועצות הדתיות את זרועו הארוכה של המשרד לשירותי דת, ואת נציגו בכל אתר ואתר. לפיכך, אנו משקיעים מאמצים רבים בשיפור איכות השירות הניתן על ידי המועצות הדתיות, ובקידום איכותו של כוח האדם המועסק במועצות הדתיות.

בכבוד רב,
אלחנן גלט
המנהל הכללי

827. תיקון נוהל קליטתו של משגיח כשרות

בחוזר מנכ"ל התש"ע/1 – תמוז התש"ע (יולי 2010) סעיף 784, בסעיף א.4 מצויה דרישה בדבר הצורך לצרף לטופס הגשת המועמדות "גיליון הרשעות פליליות/ תעודת יושר". תיקון: דרישה זו מבטלת.

הדרישה לתעודת יושר/ גיליון הרשעות ממועמד לעבודה בכלל וממועמד למשגיח כשרות בפרט, אינה עולה בקנה אחד עם תכלית חוק המרשם הפילי ותקנת השבים (תיקון 2008), וכן ועם עמדת היועץ המשפטי לממשלה, אשר הוגשה לאחרונה במסגרת דיון חוזר בבית המשפט העליון (דנ"א 1840/13 רפאל דיין נ' מפעל הפיס). לאור זאת, מכאן ואילך אין לדרוש ממועמד לעבודה, לרבות מועמד לתפקיד משגיח כשרות להציג תעודת יושר/ גיליון הרשעות פליליות.

828. הדרכת כלות - הבהרה

בהמשך להנחיות שהוציא המשרד בעניין הדרכת כלות בשנת 2004, נבקש לשוב ולהזכיר: בהתאם להחלטת מועצת הרבנות הראשית, מיום ב' כסלו תשס"ה (15.11.04), אין לכלול במסגרת הדרכת חובה של הכלות כל מסר או תוכן שאינם קשורים ישירות לקידושין עצמם.

אשר על כן, אין לחייב כלות הבאות להירשם לנישואין, לעבור הדרכה הכוללת התייחסות לנושאים שמעבר להדרכה הבסיסית הנדרשת להכנת הכלות לחופה וקידושין כהלכתם.

829. תיקון לחוזר מנכ"ל ע"ג/2 (פברואר 2013)

סעיף 819: הוראת עבודה -
השירות הניתן במקווה

להלן הנוסח המתוקן:

1. מטרה

מטרת הוראת עבודה זו לפרט ולבאר את השירות, על מרכיביו, הניתן על ידי הבלנית לאישה הטובלת במקווה טהרה.

2. הגדרות

- 2.1 מקווה טהרה - מאגר של מים שאינם שאובים, אשר נועד לאפשר לאישה יהודייה לקיים את מצוות הטבילה, בהתאם להלכה.
- 2.2 בלנית - עובדת המועצה הדתית האחראית על טבילת נשים על פי ההלכה ועל פתיחת המקווה ותפעולו.

3. אחריות

האחריות לביצוע הוראת עבודה זו חלה על הבלנית העובדת במקווה. האחריות המנהלית תחול על ראש המועצה.

4. מסמכים ישימים

חוזר מנכ"ל סג/1, אדר א' התשס"ג (פברואר 2003) - מפורסם באתר המשרד לשירותי דת.

5. נספחים - אין.

6. שיטה

בלניות	
6.1 פתיחת המקווה בהתאם לשעות הפתיחה המוגדרות 6.2 קבלת הטובלות 6.3 העמדת הציוד הדרוש לטובלות בהתאם להלכה	קבלת טובלות
6.4 תיאום, מול הכלה, מועד ושעת ההגעה למקווה הדרכת הכלה לתהליך הטבילה, במידה הצורך, והפנייתה לחדר ייעודי	שירות לכלה
6.5 מתן מענה טלפוני במשך כל שעות פעילותו של המקווה	מענה טלפוני
6.6 וידוא הימצאותה של ערכת עזרה ראשונה במקווה	עזרה ראשונה

7. עקרונות ההוראה

7.1 שעות פתיחת המקווה

7.1.1 מועצות דתיות – המקווה ייפתח כחצי שעה לפני השקיעה ולפחות כשלוש שעות לאחר מכן לכל הפחות. עם זאת, ראש המועצה הדתית, בתיאום עם הרב המקומי, יוכל לקבוע שעות פתיחה קבועות אחרות בהתאם לצורך.

7.1.2 מועצות דתיות אזוריות – במידה שישנן מעל 50 טובלות לחודש, יקבע ראש המועצה הדתית שעות פתיחה קבועות – לפחות שעה וחצי בכל יום. במידה שישנן עד 50 טובלות בחודש, ייפתח המקווה בהתאם לצורך, לפי דרישה ובתיאום עם הבלנית.

7.1.3 שעות הפתיחה של המקווה ומספר הטלפון של הבלנית יפורסמו על גבי דלת הכניסה למקווה, יחד עם הכתובות ומספרי הטלפון של לפחות שני מקוואות נוספים סמוכים, או פרטי המקווה התורן (במידה שקיים כזה).

7.2 קבלת הטובלות

7.2.1 הבלנית תפנה את הטובלות לחדר פנוי בהתאם לתור הקיים.

7.2.2 בשאלות הלכתיות, במידה שיתעורר צורך בכך, תפנה הבלנית את השאלה לרב.

7.3 אביזרי עזר לטבילה במקווה

על הבלנית לוודא שלרשות הטובלות במקווה יהיה הציוד הנדרש לטבילה,

בהתאם לדרישות ההלכה ולצורך שיעלה בשטח, ובכלל זה:

7.3.1 שמפו

7.3.2 סבון

7.3.3 צמר גפן

7.3.4 מגבות ו/או חלוק מגבת שיכובסו לאחר כל שימוש

7.3.5 ספוג רחצה

7.3.6 מסיר איפור

7.3.7 קיסמי שיניים

7.3.8 קיסמי אוזניים

7.3.9 מסרק

7.3.10 מסיר לק

7.3.11 פצירה

7.3.12 גוזז ציפורניים

7.3.13 אבן להסרת עור קשה

7.3.14 נעלי גומי

7.3.15 משחת שיניים ומברשות שיניים

7.3.16 מספרים

7.3.17 חוט דנטלי

7.4 שירות לכלה

7.4.1 ככלל, בהדרכת הכלות מובהר לכלה כי היא נדרשת לתאם עם הבלנית את מועד הגעתה למקווה ואת שעת הטבילה. בעת תיאום מועד טבילה לכלה, במידה שיעלה צורך בכך, תנחה הבלנית את הכלה מהם האביזרים הדרושים לטבילה וכן תיתן הסברים נוספים באם יידרשו. הבלנית תוכל להגביל את מספר המלוות עמן תגיע הכלה, בהתאם להנחיות ראש המועצה הדתית.

7.4.2 בערב הטבילה, תפנה הבלנית את הכלה לחדר כלות ייעודי (במידה שקיים), וכן תלווה אותה בתהליך הטבילה.

7.5 מענה טלפוני

מענה טלפוני יינתן על ידי הבלנית בכל שעות פעילות המקווה, ככל האפשר.

7.6 עזרה ראשונה

על הבלנית לוודא הימצאותה של ערכת עזרה ראשונה במקווה.

7.7 בכל מקרה של סתירה בין האמור לעיל להוראות שניתנו במסגרת חוזרים

קודמים, יש לנהוג על פי חוזר זה.

830. תקנות שירותי הדת היהודיים (אגרות שירותים), התשע"ד-2013

ביום 6.11.13 נכנסו לתוקפן תקנות שירותי הדת היהודיים (אגרות שירותים), התשע"ד-2013, שהעתק מהן מצוין להלן:

בתוקף סמכותי לפי סעיף 7(ב) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971¹ (להלן - החוק), בהסכמת שר האוצר ובאישורו לפי סעיף 30 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985², אני מתקין תקנות אלה:

1. הגדרות בתקנות אלה

"אגרת שירותים" - אגרה בעד שירותי דת שהמועצה מוסמכת לספק לפי סעיף 7 לחוק;

"אכסניית נוער" - אכסניה שהכירה בה אגודת אכסניות הנוער בישראל (אנ"א), ע"ר;

"בית ספר שדה" - בית הארחה הכולל גם מרכז הדרכה בתחומי טבע, ארכיאולוגיה וידעית ארץ ישראל;

"מועצה" - מועצה דתית שהוקמה לפי סעיף 1 לחוק;

"נזקק" - מי שמחזיק באישור שנתנה לו אחת מלשכות הסעד ברשויות המקומיות הפועלות מכוח סעיף 2(א) לחוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958³, והמעיד כי הוא נזקק כהגדרתו בחוק האמור;

1 ס"ח התשל"א, עמ' 130

2 ס"ח התשמ"ה, עמ' 60

3 ס"ח התשי"ח, עמ' 103

”נכה” - מי שמחזיק בתעודת נכה שהנפיק המוסד לביטוח לאומי או משרד הביטחון
”סטודנט” - מי שבמועד הגשת בקשתו לרישום נישואין מחזיק בתעודת סטודנט או באישור
לימודים שהנפיק מוסד מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי”ח-1958;⁴
ואשר לפיהם הוא תלמיד במוסד כאמור במועד הגשת הבקשה
”עולה חדש” - תושב ישראל בשנתיים הראשונות לעלייתו לישראל
”עיוור או לקוי ראייה” - מי שמחזיק בתעודת עיוור או בתעודת לקוי ראייה שהנפיק משרד
הרווחה והשירותים החברתיים
”שירות לאומי” - כהגדרתו בחוק שירות לאומי, התשי”ג-1953;⁵
”שירות סדיר” - כהגדרתו בחוק שירות ביטחון (נוסח משולב), התשמ”ו-1986;⁶
”שעות פעילות רגילות” - כל אחת מאלה:

1. במקווה גברים - כל ימות השנה בבוקר מן השעה 06.00 עד השעה 09.00;
 2. במקווה נשים - החל במחצית השעה שלפני שקיעת החמה עד השעה 21.00
בתקופת שעון החורף, ועד השעה 22.00 בתקופת שעון הקיץ;
- ”תלמיד ישיבה”** - מי שבמועד הגשת בקשתו לרישום נישואין מחזיק באישור המעיד כי
הוא תלמיד אחת מן הישיבות המוכרות על ידי ועד הישיבות בארץ ישראל או איגוד ישיבות
ההסדר או תלמיד במכינה קדם-צבאית המוכרת לפי חוק המכינוות הקדם צבאיות,
התשס”ח-2008⁷

”תקופת שעון החורף” ו- **”תקופת שעון הקיץ”** - לפי חוק קביעת הזמן, התשנ”ב - 1992.⁸

2. חובת תשלום אגרת שירותים

לא תספק מועצה לשירותי דת מן השירותים המפורטים בתוספת אלא אם כן שולמה
בעדם תחילה האגרה הקבועה לצדם בתוספת.

4 ס”ח התשי”ח, עמ’ 191
5 ס”ח התשי”ג, עמ’ 163
6 ס”ח התשמ”ו, עמ’ 107
7 ס”ח התשס”ח, עמ’ 890
8 ס”ח התשנ”ב, עמ’ 137

3. אגרת רישום נישואין או אימות הסכם

א. אין באי תשלום אגרה לפי פרט 1 בתוספת, כולה או מקצתה, כדי לבטל בדיעבד רישום נישואין או אימות הסכם נישואין.

ב. מן האגרה לרישום נישואין וסידורם או לאימות הסכם נישואין לפי פרט 1 בתוספת תינתן הנחה בשיעור 40 אחוזים כאשר אחד מבני הזוג הוא -

1. חייל בשירות סדיר, שאינו בשירות קבע

2. משרת בשירות לאומי

3. נזקק

4. תלמיד ישיבה או סטודנט

5. עולה חדש

6. נכה

7. עיוור או לקוי ראייה

ג. לא יהיה זכאי להנחה לפי תקנת משנה (ב) סטודנט או תלמיד ישיבה אשר במועד הגשת בקשתו לרישום הנישואין גילו למעלה מ-30 שנים.

4. אגרת שירותים שונים, תעודות ואישורים

אין באי תשלום אגרה לפי פרט 2 בתוספת, כולה או מקצתה, כדי לבטל בדיעבד תוקף תעודות ואישורים שונים כמפורט באותו פרט.

5. אגרת תעודות הכשר שנתית

א. באגרה לתעודת הכשר שנתית לפי פרט 3(ה), (ח), (ט), (י) ו-1(טו) בתוספת - מספר העובדים כולל את כל המועסקים באותו בית עסק, לרבות עובדי מינהלה. לעניין זה יבואו במניין סך כל המשרות המאוישות.

ב. באגרה לתעודת הכשר שנתית למשחטות לפי פרט 3(יב) בתוספת - שטח המשחטה כולל את שטחי מחסנים ומשרדים.

ג. באגרה לתעודת הכשר שנתית למרכולים לפי פרט 3(יג) בתוספת - שטח המרכול כולל את שטח המכירה וכן שטחי מחסנים ומשרדים.

6. אגרת תעודות הכשר לפסח

האגרה לתעודות הכשר לחג הפסח לפי פרט 4 בתוספת אינה כוללת תשלום בעד עבודת משגיח לצורך הכשרת כלים ומתקנים ובימות חג הפסח, כמפורט בפרט 7 בתוספת.

7. תשלום בעד שימוש בבית הלוויות

אגרה בעד שימוש בבית הלוויות לפי פרט 6 בתוספת, תשלם למועצה הדתית החברה לענייני קבורה ולא משפחת הנפטר.

8. הצמדה למדד

א. בתקנות אלה, "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ב. הסכומים הנקובים בתוספת ישתנו ב-1 בינואר של כל שנה (להלן - יום השינוי) לפי שיעור שינוי המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם ליום השינוי לעומת המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם ליום השינוי הקודם, ולעניין יום השינוי הראשון שלאחר תחילתן של תקנות אלה - לעומת המדד שפורסם בחודש פברואר 2013.
ג. סכום מעודכן כאמור בתקנת משנה (ב), יעוגל לשקל החדש השלם הקרוב, וסכום של מחצית השקל החדש יעוגל כלפי מעלה.

ד. מנכ"ל המשרד לשירותי דת יפרסם בהודעה ברשומות את נוסח התוספת כפי שהשתנתה עקב האמור בתקנה זו.

9. ביטול

תקנות שירותי הדת היהודיים (אגרות שירותים), התשל"ד-1974 – בטלות.

10. תחילה

תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן.

תוספת (תקנות 2 ו-8)

בשקלים חדשים

סוג השירות

1. רישום נישואין וסידורם

700	1. רישום נישואין וסידורם
271	2. אימות הסכם נישואין

2. שירותים ותעודות שונות

174	1. פתיחת תיק נישואין (אם לא נערכו נישואין)
150	2. תעודת רווקות
65	3. העתק תעודת נישואין
129	4. אישורים שונים של הרבנות המקומית או של המועצה הדתית
129	5. העתק מאושר של המסמכים המפורטים בפרטי משנה ב' ו-ד'
19	6. כל העתק מאושר נוסף של המסמכים המפורטים בפרטי משנה ב' עד ד'

3. תעודות הכשר שנתיות (לשנת תקציב)

1. בתי אוכל

	מזנון, מסעדה, בית קפה, בר אקטיבי
517	וכל מקום אוכל שכושר הקליטה בו עד 20 איש
743	עד 50 איש
1,356	51 איש ומעלה

2. בתי מלון, בתי הארחה, בתי הבראה וצימרים

3,261	עד 70 חדרים
6,154	71 עד 130 חדרים
8,692	131 עד 250 חדרים
12,295	251 חדרים ומעלה

2,267	3. <u>אכסניות נוער ובתי ספר שדה</u>
	4. <u>אולמות אירועים</u> , כושר קליטה -
2,744	עד 450 איש
4,120	עד 1,000 איש
4,804	1,001 איש ומעלה
	5. <u>מפעלים ובתי חרושת למזון ומשקאות</u>
	(כולל מאפיות, מגדניות ומפעלים להכנת אוכל מוכן (קייטרינג)), מעסיקים -
1,369	עד 10 עובדים
2,744	עד 20 עובדים
4,869	עד 30 עובדים
8,692	31 עובדים ומעלה
	6. <u>מוסד הכולל מטבח שנוכח בו משגיח קבוע</u>
2,267	(ואשר אינו נכלל בקטגוריה אחרת בתוספת זו)
	7. <u>מוסד הכולל מטבח שלא נוכח בו משגיח קבוע</u> (מטבח קצה)
1,356	(ואשר אינו נכלל בקטגוריה אחרת בתוספת זו)
	8. <u>מפעלים לייצור טליתות ושופרות</u> , מעסיקים -
1,369	עד 10 עובדים
2,744	עד 20 עובדים
4,869	עד 30 עובדים
8,692	31 עובדים ומעלה
	9. <u>חנניות לתשמישי קדושה</u> (ספרי תורה, מגילות, תפילין ומזוזות), מעסיקים -
500	עד 2 עובדים
1,050	3 עובדים ומעלה

	10. <u>יָקָבִים</u> , מעסיקים -
1,369	עד 5 עובדים
4,869	עד 10 עובדים
9,053	11 עובדים ומעלה
	11. <u>חֲנוּיֹת מֶזֶן, פִּירוֹת, יִרְקוֹת, בֶּשֶׂר וְדָגִים</u>
1,369	חנות או מחסן שאינם סיטונאיים
4,869	חנות סיטונית או מחסן סיטוני
	12. <u>מִשְׁחָטוֹת</u> , משחטות ששטחן -
3,422	עד 500 מ"ר
6,457	501 עד 1,000 מ"ר
9,408	1,001 מ"ר ומעלה
	13. <u>מִרְכּוּלִים</u> , מרכולים ששטחם -
1,808	עד 250 מ"ר
3,422	251 עד 500 מ"ר
6,457	501 עד 1,000 מ"ר
9,386	1,001 מ"ר ומעלה
	14. <u>מִטְעִים וְכִרְמִים</u> (ערלה, כלאיים, נטע רבעי), שטח -
271	עד 20 דונמים
814	למעלה מ-20 דונמים עד 50 דונמים
1,200	למעלה מ-50 דונמים עד 100 דונמים
1,600	למעלה מ-100 דונמים
	15. <u>בְּתֵי אֲרִיזָה לִפְּיֹרוֹת</u> , מעסיקים -
1,446	עד 10 עובדים
2,712	11 עד 30 עובדים
4,520	31 עובדים ומעלה
	16. אגרה בעד פתיחת תיק לקבלת תעודת הכשר שנתית (אם לא הונפקה תעודת הכשר)
174	

4. תעודות הכשר לפסח

1. תעודת הכשר לתקופת הפסח בעד כל אחד מבתי העסק הנזכרים בפרט 3	
230	(למעט פרטי משנה (ח), (ט), (יד) ו- (טו) שבו)
2. <u>רפתות ודירים</u>	
1,718	משק שיתופי
174	משק משפחתי
3. <u>מרכזי מזון ומכוני תערובת</u>	
1,718	עד 3,000 טונות לחודש
4,494	3,001 עד 8,000 טונות לחודש
8,956	8,001 טונות ומעלה לחודש

5. שימוש במקוואות

1. <u>נשים</u>	
15	טבילה במקוואה כללית לנשים כולל מקלחת
30	טבילה במקוואה כללית לנשים כולל אמבטיה
50	טבילה בתא מיוחד (מקוואה כלות)
50	טבילה שלא בשעות הפעילות הרגילות של מקוואה הנשים
פטור	כלות בשנה הראשונה לנישואיהן
2. <u>גברים</u>	
10	טבילת שחרית בימי חול
20	טבילה בערבי שבתות וחגים כולל מקלחת
120	מנוי חודשי לטבילה במקוואה גברים
כרטיס הכולל מספר אישורי כניסה למקוואה בתשלום מראש	
(כרטיס פעימות) 10% הנחה	

3. טבילת אבלים שלא בשעות הפעילות הרגילות של המקווה.

טבילה של אבלים (משפחה) שלא בשעות הפעילות הרגילות של
מקווה הנשים או מקווה הגברים -

50	לכל טובלת
לא יותר מ-250	לכל המשפחה

6. **בתי הלוויות**

1. השימוש בבתי הלוויות – בחדר הטהרה, באולם ההספדים או בשניהם

300	לכל נפטר
-----	----------

2. אחסון בקירור

250	עד 24 שעות ראשונות
-----	--------------------

250	כל 24 שעות נוספות או חלק מהן
-----	------------------------------

7. **משגיח**

37	שירותי משגיח המועסק על ידי מועצה דתית, לשעה
----	---

נפתלי בנט	ז' בתשרי התשע"ד (2013)
השר לשירותי דת	(חמ 4468-3)

הבהרה בנושא התעריפים החדשים של אגרות המקוואות
כאמור, ביום 6.11.13 נכנסו לתוקפן תקנות שירותי הדת היהודיים (אגרות שירותים),
התשע"ד – 2013, במסגרת זו עודכנו גם תעריפי אגרות הטבילה במקוואות.
הרינו להבהיר מספר עניינים בנושא זה:

טבילת נשים (סעיף 5א) לתוספת לתקנות)

1. תעריפים

טבילה במקווה כללית לנשים כולל מקלחת – 15 ₪ ש"ח
טבילה במקווה כללית לנשים כולל אמבטיה – 30 ש"ח

חובה להקפיד על גביית התעריפים הנזכרים לעיל. אישה הטובלת ועושה שימוש באמבטיה - תשלם אגרה בסך 30 ₪, ש"ח, אולם אישה הטובלת ועושה שימוש במקלחת בלבד - תשלם 15 ₪ ולא מעבר לכך.
אין לכלול את עלות ערכת המקוואות (מגבת, סבון וכיו"ב) בתוך אגרת הטבילה. במילים אחרות, חובה להפריד בין אגרת הטבילה עצמה ובין התשלום בעבור ערכת המקוואות, וזאת כדיעל מנת שאישה תוכל להחליט האם ברצונה לרכוש את ערכת המקוואות או שמה ברצונה לשלם בעבור הטבילה בלבד ללא שימוש בערכת המקוואות.
יובהר כי משרדנו לא קבע סכום כלשהו שיש לגבות בעבור ערכת המקוואות, בגלל ההבדלים הקיימים בין מועצות דתיות שונות בנוגע לגבי איכות המוצרים הנמצאים בערכות.

2. שעות הפעילות במוצאי שבתות וחגים

יובהר, כי שעות הפעילות הרגילות של המקוואות במוצאי שבתות וחגים הינן כדלקמן:
החל משעה לאחר צאת השבת ועד השעה 23:00 בתקופת שעות החורף, ועד השעה 24:00 בתקופת שעות הקיץ.
למותר לציין כי בשעות אלו יש לגבות תעריף רגיל.

3. פיקוח ואכיפה

משרדנו יקפיד בהקפדה יתרה, כי המועצות הדתיות יגבות את הסכומים הנזכרים לעיל ולא מעבר לכך. משרדנו יפעל לעריכת ביקורות במועצות לבדיקת יישום ההנחיות.

831. טבילת פנויות במקוואות

על פי החלטת מועצת הרבנות הראשית, מיום י"ט חשוון תשע"ג (4.11.12), המקוואות הינם מבני ציבור המיועדים לשם מתן שירותי דת יהודיים בתחום טהרת המשפחה. סעיף 6א' לחוק שירותי הדת, קובע כי המועצה הדתית תפעל לפי פסיקתן של הרבנות המקומית והרבנות הראשית. המשמעות היא, שהמועצה אמורה לפעול בהתאם לפסיקה ההלכתית של הרבנות המקומית והרבנות הראשית, בין השאר, בכל הנוגע להיבטים ההלכתיים המתייחסים להקמת המקווה ולתפעולו השוטף. במסגרת זו הובהירה ע"י הרבנות הראשית, במסגרת פנייתו של הרב מצגר לרבני ישראל מיום י"ז שבט תשס"ח, כי טבילה של פנויות במקוואות אסורה.

חוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), תשל"א-1971, קובע כי מועצה דתית מוסמכת לספק "שירותי דת". טבילה שאינה למטרה דתית כי אם למטרות אחרות ובכלל זה צרכים רוחניים אישיים, אינה בגדר "שירותי דת" עליהם מופקדת המועצה הדתית, ולכן המועצה הדתית איננה חייבת לספק שירותים שכאלו.

מבלי לפגוע באמור, ומטעמים של צנעת הפרט בלבד, יובהר כי הבלניות מנועות מלשאול את הנשים המגיעות לטבול, שאלות בדבר מעמדן האישי (האם הן נשואות, רווקות וכיוצ"ב), ואין להתנות את האפשרות לטבול, במתן מענה לשאלות אלו.

לאור זאת, יש לתלות בכניסה למקווה שילוט בדבר האיסור ההלכתי על טבילת פנויות על פי הנוסח הבא:

*"על פי פסיקת הרבנות הראשית לישראל טבילת פנויות אסורה.
יש לכבד את פרטיות הטובלות ולהימנע משאלות הנוגעות למעמדן האישי ולצנעת הפרט.
האחריות מוטלת על הטובלות עצמן".*

832. נוהל שמירה על צנעת הפרט של ציבור הטובלות במקוואות.

המשרד לשירותי דת רואה חשיבות עליונה בנתינת השירותים המיטביים לציבור הטובלות, כדיע"מ שתקיימנה את מצוות הטבילה כהלכתה, בד בבד המשרד רואה חשיבות עליונה בשמירה על פרטיותה של הטובלת תוך שימת דגש על שמירת צנעת הפרט.

לאור האמור, אבקש לחדד את הנקודות המצוינות להלן, לציבור הבלניות האמונות על נתינת השירות השוטף לקהל הטובלות. וזאת, בהתאם לפסיקת הרבנים הראשיים לישראל, הרב יצחק יוסף שליט"א והרב דוד לאו שליט"א, מיום ט"ז כסלו תשע"ד, כדלהלן:

1. עם הגעתה של הטובלת למקווה, תפנה הבלנית את הטובלת לחדר פנוי בהתאם לתור הקיים.
2. לאחר שסיימה הטובלת את הכנותיה, תפנה הבלנית את הטובלת לבור הטבילה.
3. תפקיד הבלנית במקווה נועד, בין היתר, לסייע לטובלות לקיים את מצוות הטבילה כהלכתה.
4. טרם הטבילה, תציע הבלנית לטובלת סיוע מעשי ובחינה הלכתית המתמקדת בנושאי הטבילה, וזאת בתנאי שהטובלת מעוניינת בכך.
5. במידה שוהטובלת אינה מעוניינת בהכוונה או בבחינה הלכתית טרם הטבילה, אין לבלנית לעכבה ובהתאם לכך, הבלנית תאפשר טבילה ללא דרישה או שאלות הנוגעות לענייני הטבילה.
6. יובהר כי יש לשים דגש על כיבוד פרטיותן של ציבור הטובלות ולאור זאת על הבלנית להימנע משאלות שעלולות לפגוע בפרטיות.
7. בשאלות הלכתיות, במידה שויתעוררו על ידי הטובלת, תפנה הבלנית את השאלה לרב המקומי.
8. למען הסר ספק, בכל עניין הנוגע לשאלה הלכתית, הנושא יובא להכרעה לפי פסיקת הרבנות המקומית או הראשית וזאת על פי פ"פ סעיף 6א' לחוק שירותי הדת היהודיים.

9. למותר לציין שלאור האמור בסעיף 6 האחריות על מהות וכשרות הטבילה מוטלת על הטובלות עצמן.
10. על המועצות הדתיות לפרסם בכל המקוואות במקום בולט לעין, את עיקרי ההלכות הנוגעות לטבילה כהלכתה, ובכללן את ההלכות הנוגעות להכנות ולבדיקות הדרושות טרם הטבילה.

833. הנוהל והקריטריונים למינוי ממונים למועצה דתית

1. כללי

בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1825 מיום 25.4.2004 (להלן – החלטת הממשלה) בדבר תנאי כשירות ופסלות למינוי ממונים למועצות דתיות, נועדו נוהל זה והקריטריונים הקבועים בו להסדיר את הליך מינויים של ממונים על מועצות דתיות, בהתאם לסעיף 6(ב) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א-1971 (להלן-החוק). כמו כן, מתייחסים נוהל זה והקריטריונים הקבועים בו מתייחסים, למינויים של חברי ועדות ממונות על מועצות דתיות שנתמנו בהתאם לסעיף 10ב לחוק.

2. הוועדה לבדיקת מינויים

1. השר הממונה על ביצוע החוק (להלן - השר), ימנה ועדה לבדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונת ממונה על מועצה דתית או חבר ועדה ממונה על מועצה דתית (להלן - הוועדה).
2. הוועדה תמנה 5 חברים שימנה השר מקרב העובדים הבאים:
 - (1) היועץ המשפטי של הרשות הארצית לשירותי דת (להלן – המשרד), והוא יהיה יו"ר הוועדה.
 - (2) שלושה עובדים בכירים בדרגת מנהל אגף ומעלה (מתח 4143-43 דרגות)
 - (3) נציג/ת ציבור המכירים את אופן תפקוד המועצות הדתיות ואינם מעורבים או

מזוהים פוליטית.
חברותם של היועץ המשפטי ושל נציג הציבור בוועדה היא חובה.

3. תפקידי הוועדה

1. לבדוק אם מתקיימים במועמד תנאי הכשירות האמורים בסעיפים ד ו-ה לנוהל זה, לפי העניין, ועילות הפסלות המפורטות בהחלטת הממשלה ובסעיפים ח ו-ט לנוהל זה.
2. לקבוע אם מן הראוי למנות את המועמד בהתאם לאמור בסעיף ז לנוהל זה.
3. לייעץ לשר בדבר מידת התאמתו של המועמד לתפקיד, בשים לב בין היתר, לצרכיה המיוחדים של המועצה הדתית, לגודלה, ולביכולתו של המועמד להקדיש את הזמן הראוי לתפקיד לו הוא מיועד.
4. הוועדה תגיש לשר את חוות דעתה בעניינים המפורטים בפסקאות (1) עד (3), בכתב.

4. תנאי כשירות לממונה בעל סמכות הכרעה או ליו"ר ועדה ממונה

- על מי שהשר מבקש למנות כממונה על מועצה דתית בעל סמכות הכרעה או כיו"ר ועדה ממונה על מועצה דתית, להיות אחד מאלה:
1. מי שכהן בתפקיד בכיר, חמש שנים לפחות, כעובד ברשות מקומית או במועצה דתית או בגוף מוניציפאלי דומה (איגוד ערים, חברה כלכלית וכו') או בגוף עסקי, בהיקף פעילות כוח אדם ותקציב הדומים לאלו של המועצה הדתית.
 2. מי ששימש במשך חמש שנים לפחות, כראש רשות מקומית, או כסגן ראש רשות מקומית בעל סמכויות או תפקידים משמעותיים ומוגדרים, או כראש מועצה דתית.
 3. מי שכהן, במשך חמש שנים לפחות, בתפקיד בכיר במשרד ממשלתי שעיקר עיסוקו בחמש שנות הניסיון הנדרשות היה בנושאים הקשורים בשלטון המקומי או במועצות דתיות או במנהל ומשאבי אנוש או בכספים.
 4. בעל השכלה אקדמאית בתחומי מינהל עסקים, משפטים, כלכלה, חשבונאות וכדו' והוא בעל ניסיון של שלוש שנים לפחות באחד התפקידים המפורטים בסעיפים קטנים 1, 2, 3.

5. תנאי כשירות לממונה ללא סמכות הכרעה או לחבר ועדה ממונה

על מי שהשר מבקש למנות כממונה על מועצה דתית ללא סמכות הכרעה, או כחבר ועדה ממונה על מועצה דתית, להיות אחד מאלה:

1. בעל ניסיון מוניציפאלי של שלוש שנים לפחות, לעניין זה ניסיון מוניציפאלי ייחשב תפקיד בכיר, כעובד ברשות מקומית או מועצה דתית או בגוף מוניציפאלי דומה (איגוד ערים, חברה כלכלית וכיוצ"ב), או כראש רשות מקומית או כסגנו או כראש מועצה דתית או כסגנו באחד מגופים אלו.
2. מי שכהן, במשך שלוש שנים לפחות, בתפקיד בכיר במשרד ממשלתי.
3. מי ששימש כעובד בתפקיד בכיר, במשך שלוש שנים לפחות, בגוף ציבורי או פרטי בהיקף תקציבי והיקף כוח אדם"א, שאינו נופל מהיקף התקציב וכוח האדם"א של המועצה הדתית שבה הוא אמור להתמנות.
4. בעל השכלה אקדמאית בתחומי מינהל עסקים, משפטים, כלכלה, חשבונאות וכד' והוא בעל ניסיון של שנתיים לפחות בתחומים המפורטים בסעיפים קטנים 1, 2, ו-3.

6. אי התאמה עקב עבר פלילי

הוועדה לא תאשר מינויו של מי שהורשע בעבירה פלילית או שבית המשפט קבע לגביו כי עבר עבירה, אלא אם כן מצאה כי אין בהרשעה, בנסיבות העניין ומטעמים מיוחדים שיירשמו, כדי לפגוע בהתאמתו לתפקיד.

7. אי התאמה עקב ניהול כושל

בהמלצה ביחס למועמד ששימש כעובד או כנבחר ברשות מקומית או מועצה דתית, תתייחס הוועדה לאופן תפקודה של הרשות המקומית או המועצה הדתית שבה כיהן המועמד, הן מבחינה כספית והן מבחינה תפקודית. ככלל, תימנע הוועדה מלהמליץ על מועמד שבתקופת כהונתו נמצא כי הרשות המקומית או המועצה הדתית, לפי העניין, התנהלה באופן לא תקין, זולת אם מצאה הוועדה כי בהתחשב בנסיבות העניין ומנימוקים שיירשמו, אין בזה כדי לפגוע במידת התאמתו לתפקיד.

8. זיקה פוליטית או אישית

1. לקורות החיים תצורף הצהרת המועמד בדבר קיומה או היעדרה של זיקה עסקית, אישית, משפחתית או פוליטית לשר הממנה או לשר אחר משרי הממשלה.
2. מצאה הוועדה כי למועמד יש זיקה אישית, משפחתית, עסקית או פוליטית לשר, כאמור לא תמליץ על מועמדותו זולת אם שוכנעה כי למועמד כישורים מיוחדים בתחומי פעולתה של המועצה הדתית, או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת בנוסף לתנאי הכשירות הנדרשים לפי נוהל זה לאותה כהונה.

9. ניגוד עניינים

מצאה הוועדה כי המועמד או בן/י משפחתו של המועמד מעורב/ים בתחום עיסוקיה של המועצה הדתית, כך שפעילותה או החלטותיה עשויות להשפיע באופן כלשהו על עבודתו של המועמד, על עסקיו, או על עבודתו או עסקיו של בן משפחתו או של גוף שיש למועמד זיקה אליו, או על עסקיו של גוף שבו המועמד מחזיק מניות, ניירות ערך, לא תמליץ על מינויו.

לעניין זה, - "גוף שלמועמד זיקה אליו" - תאגיד או גוף אחר שהמועמד הינו בעל מניות בו, או דירקטור (מנהל) בו, או עובד בו, או מייצג אותו, או יועץ חיצוני לו.

"בן משפחה" - בן זוג, הורה, סבא, סבתא, בן, בת, אח, אחות, גיס, גיסה, דוד, דודה, בן-אח, בת-אח, בן-אחות, בת-אחות, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות קרבת משפחה שנוצרה עקב אימוץ או קרבת משפחה חורגת.

10. נוהל העבודה שלת הוועדה

1. השר יעביר לוועדה את שם המומלץ לכהונה כממונה על מועצה דתית או כיו"ר ועדה ממונה או כחבר בה, ואת שם המועצה הדתית שבה הוא אמור לכהן.
2. לכל שם מועמד שיוצג לפני הוועדה יצורפו תולדות חיים מפורטות של המועמד.

3. במידת האפשר, יצרף המועמד המלצות המצביעות על כישוריו ועל התאמתו לתפקיד.

4. הוועדה תקבל את שם המועמד בצירוף תולדות חייו וההמלצות. הוועדה תוכל להחליט אם ברצונה לראיין את המועמד או לקבל את ההחלטה על פי המסמכים בלבד.

5. החלטת הוועדה תתקבל ברוב חבריה. במקרה של חילוקי דעות בין חברי הוועדה, יהיה לקולו של יו"ר הוועדה יהיה משקל כפול.

6. החלטת הוועדה תנומק בקצרה ויצורפו לה המסמכים שהומצאו לה על-ידי המועמד, המצביעים על מידת כשירותו או על מידת התאמתו של המועמד לכהונה המדוברת.

834. חידושם של הרכבי המועצות הדתיות - קווים מנחים

להלן קווים מנחים לעניין חידושם של הרכבי המועצות הדתיות, המבוססים על הוראות החוק, על הפסיקה ועל הנחיותיו של היועץ המשפטי לממשלה.

1. מועד חידושם של הרכבי המועצות הדתיות

1.1 בהתאם לסעיף 6 (א) לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971 (להלן – החוק), יחדש השר את הרכבי המועצות הדתיות "עד תום שנה מיום בחירת המועצה של הרשות המקומית".

1.2 יודגש, כי ככל שלא הורכבה מועצה דתית עד למועד זה, אפשר ניתן יהיה לחדש את הרכב המועצה אף במועד מאוחר יותר.

2. מבחנים לבחירת המועמדים

2.1 בהרכבתן של מועצות דתיות יש לתת את הדעת לשני מרכיבים בסיסיים: כשירות המועמדים וייצוגיות ההרכב המוצע.

2.2 להלן נעמוד על המגבלות ועל התנאים הרלוונטיים ביחס לשני מרכיבים אלה:

3. כשירות על-פי דין

3.1 כידוע, קובע סעיף 3 א לחוק כי "כל הוראה בחיקוק שלפיה פסול אדם לכהן כחבר המועצה של רשות מקומית שבה קיימת מועצה דתית... יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על חבר של אותה מועצה דתית..."

3.2 בהתאם לכך גובשה במהלך השנים רשימת בעלי תפקידים ונושאי משרות שאינם כשירים להתמנות כחברי מועצות דתיות, כדלקמן:

- א. מי שאינו רשום בפנקס הבוחרים לאותה רשות מקומית;
- ב. בן פחות מ-21 שנים;
- ג. מקום מגוריו הקבוע אינו בתחום הרשות המקומית;
- ד. דיין;
- ה. חבר-כנסת;
- ו. רב העיר;
- ז. חבר מועצת הרשות המקומית;
- ח. עובד המועצה הדתית המדוברת (כולל משגיחי כשרות המועסקים על יד"ה המפעל המעסיק);
- ט. עובד הרשות המקומית (ובכלל זה: עובד בתאגיד שבשליטת הרשות המקומית);
- י. שוטר, סוהר, פקח או נושא משרה שיש עמה סמכות חקירה, חיפוש או מעצר;
- יא. נושא משרה שיש עימה סמכות בתחום הרשות המקומית הנוגעת בדבר להעניק רשיונות או היתרים או להמליץ על הענקתם;
- יב. עובד סעד שתפקידו לתת סעד בדרך כלל או בתחומי הרשות המקומית הנוגעת בדבר או להמליץ על מתן סעד כאמור;
- יג. פקיד שומה או פקיד גבייה שמקום עבודתו בתחום הרשות המקומית הנוגעת בדבר;
- יד. מנהל עבודה בעבודות ציבוריות היזומות בידי הממשלה שמקום עבודתו בתחום הרשות המקומית הנוגעת בדבר;
- טו. פקיד שבסמכותו לתת שיוכו או שתפקידו להמליץ על מתן שיוכו או לבחור מועמדים לקבלת שיוכו;

טז. פסול דין לפי סעיף 8 לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופוסות, התשכ"ב-1962;
יז. פושט רגל שהוכרז לפי פקודת פשיטת הרגל, 1936, ואם ניתן לו צו שחרור
החלטי לפי הפקודה האמורה או צו המבטל את ההכרזה משום שחובותיו
שולמו במלואם – עברו שנתיים ממועד תחילתו של הצו;
יח. נידון בפסק דין סופי לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שלושה חודשים
וביום מינויו טרם עברו שבע שנים מהיום שסיים לשאת את עונש המאסר בפועל,
אלא אם קבע היועץ המשפטי לממשלה כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות
העניין, משום קלון ובתנאי שבית המשפט עצמו לא קבע שיש עם העבירה משום
קלון. לעניין כל האמור בפרק זה ראה גם: פסיקה 42.351 לתקשי"ר.

4. עובד מדינה

4.1 כאמור לעיל, כל הוראה בחיקוק שלפיה פסול אדם לכהן כחבר מועצה מקומית
תחול גם על חבר של המועצה הדתית באותו ישוב.
4.2 בעניינו של מועמד לכהונה כחבר מועצה דתית שהינוא עובד מדינה חלות הנורמות
הבאות:
בחוק הרשויות המקומיות (הגבלת הזכות להיבחר), התשכ"ד-1964, ובפסיקה 42.351
לתקשי"ר ישנה התייחסות מפורשת לגבי בנוגע לעובדי מדינה, הממלאים תפקידים
המפורטים בתוספת לחוק הנ"ל, שאינם רשאים להתמודד בבחירות לרשויות מקומיות.
בנסיבות אלו, תידרש חוות דעת הלשכה המשפטית של אותו המשרד שבו עובד
המועמד עובד, האם המועמד רשאי לכהן כחבר המועצה במקביל לעיסוקו במדינה
ובאילו תנאים, לאור המבחנים שנקבעו בהוראות החוק והתקשי"ר כאמור לעיל.

5. רישום פלילי

בנוסף על האמור לעיל, על-פי הנחיותיו של היועץ המשפטי לממשלה, על היועץ
המשפטי [של המשרד] למשרד לבחון אם המועמדים המוצעים (הן מועמדי מכסת השר
והן מועמדי הרשות המקומית והרבנות המקומית) ראויים מבחינת טוהר המידות. קרי,
- על היועץ המשפטי לבדוק את רישומו הפלילי של המועמד ולבחון אם המועמד לא

הורשע בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין למנותו כחבר מועצה דתית. בהקשר זה יציין, כי יש להודיע למועמדים מראש כי תתבצע בדיקה כאמור.

6. אי התאמה

6.1 ככל שיימצא בעניינו של מי מהמועמדים כי ניתנה בעניינו בעבר חוות דעת או דו"ח ביקורת שליליים בגין תפקודו במועצה, או בתפקידיו האחרים, הרי שמועמדותו תיבחן על יד"י המשרד.

6.2 כפי שנפסק לא אחת בבית המשפט, תנאי כשירות לחוד ושיקול דעת לחוד. הווי אומר, שמסגרת השיקולים למינוי, אינה מתמצית בתנאי הכשירות לאותה המשרה כפי שנקבעו בחוק, אלא הגורם הממנה מחויב להפעיל בנוסף שיקול דעת, שנבחן בראי המשפט המנהלי. הדברים מקבלים משנה תוקף בלעניין מינוי מועצה דתית שבמסגרתו נדרש השר, על פי החוק, לחוות דעתו בדבר התאמת המועמדים וזאת מלבד תנאי הכשירות שנקבעו בסעיף 3א לחוק שירותי הדת היהודיים.

6.3 במסגרת השיקולים שצריכים לעמוד בבסיס חיווי הדעה בדבר התאמת המועמד, יש להביאקחת בחשבון חקירות פליליות שמתנהלות או שהתנהלו בעבר בעניינו של מועמד, גם אם הן הסתיימו בלא הגשת כתב אישום. יש להבחין בלעניין זה, בין סגירת תיק בשל חוסר אשמה, בשל היעדר די ראיות מספיקות או בשל חוסר עניין לציבור. יש לזכור, כי רמת הראיות שישנן בעניינו של מועמד לצורך בחינת המינוי, אינה צריכה להיות זהה לרמת הראיות הדרושות לצורך הליך פלילי ואפשרנית להסתפק בראיות מנהליות. לצורך בחינת המינוי, יש לתת משקל, בהקשר זה, לחומרת המעשה כמו גם לחלוף הזמן מעת ביצועו, תוך בחינת כל מקרה לגופו.

6.4 ככל שהמועמד הורשע בעבר בעבירות שאין עומדות בגדר הפסלות לכהונה מכוח סעיף 3א לחוק, עדיין יש להפעיל שיקול דעת ולבחון, בהתייחס לנסיבות כל מקרה, האם מן הראוי שמועמד זה יכהן, נוכח הרשעתו, בהנהלת גוף ציבורי.

6.5 מידע על אודות מועמד בעניין התנהלות לא תקינה בעבר, במסגרת כהונה במועצה דתית או בכל גוף ציבורי אחר, כגון במסגרת דו"ח ביקורת שנערך בעניינו של הגוף, צריך אף הוא להישקל במסגרת שיקולי התאמת המועמד. לעניין זה, יש לכלול אף

התנהלות חריגה בהיבטים תקציביים, כגון: אחריות ליצירת גירעון בקופת הגוף הציבורי וכד'. כפי שצוין לעיל, כל מקרה יישקל לאור חומרת המעשים ולאור חלוף הזמן. כמו כן, יש לתת משקל לנורמות שהיו מקובלות באותה עת בגוף הציבורי הרלוונטי.

6.6 לצורך כך מוצע כי תוקם ועדה של עובדי המשרד, בראשות היועץ המשפטי, ובהשתתפותם של מנכ"ל המשרד, חשבת המשרד, מנהל אגף פיקוח ובקרה ומנהלת אגף תקינה. הוועדה תבחן את מידת התאמתם של המועמדים, בהתאם לאמור בפרק זה. חוות דעתו של היועץ המשפטי בשאלות משפטיות תנחה את עבודתה של הוועדה. בעניינים שאינם משפטיים תיקבע עמדת הוועדה בהתאם לדעת רוב חבריה.

7. ניגוד עניינים

בנוסף לכך יש לבחון אם המינוי המוצע עלול להעמיד את המועמד בניגוד עניינים עם עיסוקיו האחרים (כגון: האם למועמד עסקים המקבלים תעודת הכשר מהמועצה וכיו"ב), או עם עיסוקיהם של בני משפחתו, ובכלל זה: האם מי מבני משפחתו מועסק במועצה הדתית.

8. מילוי שאלונים

המועמדים לכהונה כחברי מועצות דתיות ימלאו הצהרה ושאלון שהוכנו על ידי הלשכה המשפטית ושבמסגרתם ימסרו פרטים רלוונטיים (ובכלל זה: התייחסות לסוגיית ניגוד העניינים), יתנו הסכמתם לעיון ברישום הפלילי הנוגע אליהם ויצהירו כי לא מתקיים בהם אחד המקרים הפוסלים לכהונה.

9. ייצוגיות

9.1 הדין בעניין זה נובע מסעיף 4 לחוק, הקובע כי שלוש הרשויות המופקדות על מינוי המועצה הדתית יחוו דעתן על המועמדים לשמש חברי מועצה, בין היתר "מבחינת ייצוגם המתאים של הגופים והעדות המעוניינים בקיומם של שירותי הדת היהודיים.... במקום".

9.2 כדי לוודא עמידה במבחן הייצוגיות, תכלול רשימת המועמדים פירוט השתייכותם הסייעתית של המועמדים לכהן, כשבצד רשימה זו פירוט התפלגות הסיעות במועצת הרשות המקומית.

כן תידרש כל סיעה להצהיר במסמך נפרד כי המועמד המוצע מטעמה אכן מייצג אותה.

9.3 ככל שמדובר בהרכב מועצה דתית המכהנת בתחומי מועצה אזורית, הרי שעל הרכב זה המועצה לשקף את כלל המגזרים במועצה, ובכלל זה: תנועות ההתיישבות השונות, שיטות ההתיישבות השונות, אזורים גיאוגרפיים שונים, אוכלוסיות שונות (דתיים, חילוניים), עדות שונות, ואף מתן ייצוג לנשים.

9.4 המבחן שנקבע בפסיקה לעניין הייצוגיות הוא "המבחן הסייעתי"; כלומר: יחסי הכוחות של הסיעות במועצתה של הרשות המקומית (להבדיל ממתן ייצוג לפי מפתח של תוצאות הבחירות לכנסת או מפתח של בתי כנסת, עדות וכו').

על-פי הפרשנות שניתנה בפסיקה לחובת הייצוגיות האמורה, על הרכב מועצה דתית לשקף, ככל האפשר, את ההרכב הסייעתי של מועצת הרשות המקומית (ראה: בג"ץ 121/86, סיעת ש"ס התאחדות הספרדים שומרי תורה נ' שר דתות, פ"ד מ(3), 462, בעמ' 466, ובג"ץ 4733/94, פרופ' יהודית נאות נ' מועצת עיריית חיפה, פ"ד מט(5), 111, 121122-122121).

למען הסר ספק, סיעה במועצת רשות מקומית הזכאית למנות נציג מטעמה להרכב המועצה הדתית, אינה רשאית להציע נציג המזוהה עם סיעה אחרת. זאת, מאחר שבמקרה מעין זה הרכב המועצה הדתית לא ייתן ייצוג מתאים הולם לכלל הגופים והעדויות המעוניינים בקיומם של שירותי דת במקום.

על נציגי השר בהרכב המועצה הדתית ייקבעו להיקבע באופן שהרכבה הכולל של המועצה ישקף, ככל האפשר, את יחסי הכוחות במועצת הרשות המקומית, לרבות אלו שלא זכו לייצוג במכסת הנציגים שמינתה מועצת הרשות המקומית.

10. ייצוג לזרמים שאינם אורתודוקסיים

הפסיקה קבעה מפורשות כי אין לפסול מועמדים בשל השתייכותם לזרם שאינו אורתודוקסי, שכן גם זרמים אלה נזקקים לשירותי המועצה הדתית. עילת הפסילה היחידה האפשרית בהקשר של אמונות ודעות היא היות המועמד "אנטי דתי", וגם אז רק כשיש הוכחות לכך (חילוניתו של אדם, גם אם היא חילונית אידיאולוגית, (אתיאיסט למשל), אינה הופכת אותו רק משום כך ל"אנטי דתי" ולפסול לכהונה). לעניין זה ראה: בג"ץ 3551/97, ברנר ואח' נ' ועדת השרים ואח', פ"ד נא (5), מעמ' 754.

11. ייצוג לאופוזיציה

בהתאם לפסיקה, ככל שקיימת אופוזיציה, יש ליתן ייצוג לאופוזיציה, בהתאם לחלקה היחסי. זאת, אף אם מדובר בסיעת יחיד, המהווה את האופוזיציה היחידה במליאת מועצת הרשות המקומית. לעניין זה ראה למשל: פסה"ד בבג"ץ 1020/99, יוסי דואק ואח' נ' מר דני זק, ראש עיריית קריית ביאליק, תק-על 2000(3), 54, (בעמ' 5757-5656), שבו נקבעו הכללים הבאים:

עקרון השוויון הדמוקרטי מחייב ייצוג הולם ופרופורציוני גם למיעוט, והייצוג קשור קשר אמיץ לצורך ליתן למיעוט המיוצג הזדמנות נאותה להשמיע את קולו. זכותו של המיעוט אינה מצומצמת לייצוג הולם בגוף הנבחר באורח דמוקרטי ואף לא להזדמנות הנאותה הניתנת לו להביע דעה בכל הנוגע לעניינים הנדונים באותו גוף, אלא היא גם מקימה זכות לייצוג בגופי המשנה הפועלים מטעם הגוף הנבחר ומייצגים אותו. שלילתה של זכות זו בגופי המשנה תשלול מהמיעוט את האפשרות להביע דעתו בתחומים מרכזיים עליהם מופקדים הגופים הנבחרים באמצעות גורמי משנה שכולם פועלים על בסיס ייצוגי. ענין זה בולט ביותר בתחום השלטון המקומי שבו נעשית עיקר העבודה של מועצת העירייה באמצעות ועדות וגופי משנה...

וכך נאמר לעניין ייצוג האופוזיציה מפי השופט חשין, בדונו בעניין דומה בפרשנות הוראת סעיף 249א(3) לפקודת העיריות:

”יש להזהר בכבודה של האופוזיציה. על דרך העקרון נאמר, כי שלילת מעמדה של אופוזיציה בדירקטוריון של תאגיד עירוני - שלילה מכל וכל - אינה עולה בקנה אחד עם ההליך הדמוקרטי התקין”. (בג”ץ 3250/94 אורן ואח’ נ’ מועצת עיריית פתח תקוה, פ”ד מט(5), 17, 34).

כן ניתן למצוא ביטוי לעקרון הייצוג היחסי בפסיקה העניפה של בית משפט זה שהתייחסה לפרשנות הביטוי ”ייצוג מתאים” ביחס להרכב של המועצות הדתיות (ראו לדוגמה: בג”ץ 191/64 אלבו ואח’ נ’ שר-הדתות ואח’, פ”ד יח(4), 603, 610 (מפי השופט צ’ ברנזון); בג”ץ 313/67 אקסלרוד ואח’ נ’ שר הדתות ואח’, פ”ד כב(1), 80, 85 (מפי השופט א’ ויתקון); בג”ץ 3551/97 ברנר ואח’ נ’ ועדת השרים שלפי חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל”א-1971 ואח’, פ”ד נא(5), 754, 766 (מפי השופט א’ מצא)).

הנה כי כן, עקרון הייצוג היחסי - הכולל ייצוגן של סיעות מיעוט - היה לחלק משיטת המשטר הדמוקרטי לא רק בשלטון המרכזי אלא גם ברשויות המקומיות, והוא בא לידי ביטוי בהרכבם של גופים מוניציפאליים, המייצגים את המועצה הנבחרת של הרשות המקומית. (ההדגשות שלי. י.פ.)

12. ייצוג לסיעה קטנה בעלת מאפיינים דתיים או עדתיים

עם זאת, גם כשמאמצים את המבחן הסיעתי אין הרכב המועצה הדתית חייב להיות זהה להרכב הרשות המקומית. אילוצים, כגון: הצורך לתת ייצוג לעדה מסוימת שיש לה צרכים מיוחדים בתחום השירותים הדתיים או לסיעה קטנה במליאה שלת מועצת הרשות המקומית, בעלת מאפיינים דתיים, שאף לה ממשק לשירותי הדת ביישוב, יכולים להצדיק סטייה בהרכב המועצה הדתית לעומת ההרכב של הרשות המקומית. אולם גם בנסיבות האמורות מותרת סטייה קלה בלבד.

13. מעורבות של סיעות ארציות

הסיעות העירוניות או הארציות אינן מוסמכות להכתיב לשר מי יהיו נציגיו ובחירה זו ככלל

נתונה לשיקול דעתו (זאת להבדיל ממכסת הרשויות המקומיות שבה הסיעות מכתיבות לרשות המקומית את נציגיהן). אולם, שיקול הדעת במינוי מכסת מועמדי השר חייב להיות מכון למינוי אנשים הראויים ומתאימים לייצג את הסיעה הרלוונטית (לעניין זה אי אפשר לא ניתן להסתפק, למשל, רק בחברות פורמאלית של המועמד במפלגה אותה נטען שהוא מייצג, אלא המבחן הוא מהותי ומתמקד בעיקר בהתאמתו של המועמד, מבחינת אורח חייו והשקפותיו, לעמדותיה של הסיעה המדוברת).

14. מתן ייצוג לנשים

14.1 הואיל ובהתאם לסעיף 4 לחוק, על הרכב המועצה ליתן ייצוג מתאים לגופים ולעדות המעוניינים בקיומם של שירותי דת יהודיים ביישוב, לפיכך נדרשים השר לשירותי דת, כמו גם יתר הגופים הרשאים להציע מועמדים להרכב המועצה, ליתן ייצוג לנשים בהרכב המועצה הדתית.

14.2 בהקשר זה נבקש להפנות לפסה"ד בבג"ץ 7068/10, חמי דורון נ' השר לענייני דתות ואח', שבמסגרתו נקבעו הדברים כדלקמן:

לא ניטע מסמרות משפטיות... אך נביע דעתנו במבט לעתיד, כי הואיל ובכל מקרה בסופו של יום, ברי כי ייצוגיות המועצה היא חלקית בלבד – אין מדובר בגוף נבחר – והואיל נשים הן בבירור חלק חשוב ומרכזי בציבור הנזקק לשירותי הדת, ראוי כי בכל מועצה דתית שתורכב מכאן ואילך, על השר לשירותי דת ועל שאר הגופים הממנים לשקוד על מינוי נשים. נושא זה מכבר אין חולק על מצב היתכנותו... וכיום לא יתכן חולק על היותו ראוי, נחוץ והולם.

14.3 מעבר לכך יש לזכור בהקשר זה, כי מועצה דתית אמונה על אספקת שירותי דת לכלל תושבי הרשות המקומית וכי חלק ניכר מן השירותים המסופקים על-ידי המועצה נועד בהגדרה בעבור נשים המתגוררות בתחומי הרשות, כגון: מקוואות ולעיתים אף הדרכת כלות. מן הראוי, איפוא, כי נשים ישולבו בהרכב המועצה שהוא הגוף בעל הסמכות לקבל החלטות שלהן השלכות על ציבור הנשים ברשות המקומית.

14.4 יתירה מכך, לטעמנו, מחויבותו של השר לשירותי דת, כגורם המתקן עיוותים בהרכב המועצה, לשילוב נשים במועצה, עולה על מחויבותם של שני הגופים האחרים

(מועצת הרשות המקומית והרבנות המקומית) בעניין.
14.5 יודגש, כי ככל שמועלית מועמדות של אישה על "ידי סיעה מסיעות המועצה, הרי שלא ניתן לפסול מועמדותה רק בשל היותה אישה. לעניין זה ראה: בג"ץ 153/87 לאה שקדיאל נ' השר לענייני דתות ואח', פ"ד מב(2), מעמ' 221, ובג"ץ 6918/97 סיעת מרץ במועצת עיריית פתח-תקווה ואח' נ' ועדת השרים, פ"ד נב (5), מעמ' 289.

15. נציג הרבנות המקומית

15.1 הרב מועצה דתית מטבעו הוא מעשה מרכבה פוליטי, אשר, כאמור, נדרש כי ישקף את יחסי הכוחות במועצת הרשות המקומית.
15.2 חריג לכלל האמור, הוא נציג הרבנות המקומית, המתמנה בהתאם לסעיף 3(א) לחוק, אשר אינו אמור ליתן ייצוג ליחסי הכוחות שבמועצת הרשות המקומית.
15.3 רב מקומי הינו עובד ציבור, ומשכך חלות עליו מגבלות בכל הנוגע למעורבות פוליטית - מפלגתית (השווה לדוגמה: חוק שירות המדינה [נסיון פעילות מפלגתית ומגבית כספים]), התשי"ט-1959, הודעות נציב שירות המדינה סג/4, ו- סא/15 ועוד).
15.4 לאור זאת, ראוי כי רבני עיר לא ימנו נציגים שהם בעלי זיקה פוליטית מובהקת להרכב המועצה הדתית.
15.5 במקרים חריגים שבהם יותר לרב למנות נציג מטעמו שהוא בעל זיקה פוליטית, תובא בחשבון השתייכותו הסיעתית של הנציג תילקח בחשבון לצורך קיום העיקרון של הייצוג הסיעתי ההולם.

16. חילוקי דעות בין שני רבני העיר

למען הסר ספק, ככל שמתעוררת מחלוקת בין שני רבני עיר (במקום שבו מכהנים שני רבני עיר) -- יש לראות זאת כחילוקי דעות (סעיף 6 ג לחוזר מנכ"ל נה/1 מיוחד), (מס' 579) בדבר "נוהל עבודה לוועדת השרים לענייני המועצות הדתיות" כ"ב במר חשוון התשנ"ה, 22 באוקטובר 1994), וממילא מתעורר הצורך להעלות את נושא המחלוקת בפני ועדת השרים.

17. חתימת שלוש הרשויות על חוות הדעת ההדדית

שלוש הרשויות (הרשות המקומית, באמצעות ראש הרשות, לאחר אישור מליאת הרשות המקומית), השר והרבנות המקומית (ככל שישנם רבני עיר מכהנים ברשות המקומית), יחתמו על חוות דעת הדדית בדבר התאמתם של כל המועמדים להרכב המועצה הדתית. זאת, בהתאם לסעיף 4 לחוק, הקובע כי "שלוש הרשויות... יחוו דעתן על המועמדים מבחינת התאמתם לשמש חברי המועצה ומבחינת ייצוגם המתאים של הגופים והעדות המעוניינים בקיומם של שירותי הדת היהודיים...".

לעניין זה אתכבד להפנותך להוראות סעיף 4 לחוזר המנכ"ל הקובע כי ככל שאחת משלוש הרשויות לא תחתום על חוות הדעת ההדדית (ובכלל זה אחד משני רבני עיר שלא יחתום על חוות הדעת, במקום שבו מכהנים שני רבני עיר), יש להגדיר זאת כ"חילוקי דעות" שיובאו להכרעת ועדת שרים להרכבי מועצות דתיות (סעיף 5 לחוק).

18. נוהל השר לשירותי דת לבחינת התאמתם וכשירותם של מועמדים לחברות

במועצה דתית לתפקיד ראש המועצה הדתית

נוהל השר לבחינת התאמתם וכשירותם של מועמדים לחברות במועצה דתית לתפקיד ראש המועצה דתית, בהתאם להוראות תקנה 4 לתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), התש"ל-1970, מהווה חלק בלתי נפרד ממסמך זה.

אשר על כן, לא ניתן יהיה לכונן את הרכב המועצה בהיעדרם של שני מועמדים לפחות העומדים בתנאי הכשירות וההתאמה לכהונה כראש מועצה, כמפורט בנוהל הנ"ל.

835. בחינת התאמתם וכשירותם של מועמדים לחברות במועצה דתית לתפקיד ראש המועצה הדתית

1. כללי

הנוהל המפורט במסמך זה נקבע בהמשך לפסק הדין החלקי מיום 29.5.11 בבג"ץ 7068/10 דורון נ' השר לשירותי דת, ובהתאם להתחייבות השר באותה עתירה. מטרתו של נוהל זה להסדיר את בדיקת כשירותם והתאמתם המקצועית של מועמדים לתפקיד של ראשי מועצות דתיות חדשות שימונו מעתה ואילך, וזאת בהתאם לסמכות השר לפי סעיף 4 לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א-1971 (להלן - החוק), ובהמשך לתקנה 4 לתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות) התש"ל-1970.

תנאי הכשירות וההתאמה לראש מועצה דתית, המפורטים בנוהל, נקבעו על דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (אזרחי).

2. תנאי כשירות והתאמה לראש מועצה דתית ***

על מי שמליאת המועצה הדתית מבקשת למנות כראש מועצה דתית, להיות אחד מאלה:

1. מילא תפקיד בכיר, במשך שלוש שנים לפחות, כעובד ברשות מקומית, במועצה דתית או בגוף מוניציפאלי דומה, דוגמת תאגיד עירוני;
2. החזיק במשרה, במשך שלוש שנים לפחות, בגוף עסקי או ציבורי, שבמסגרתו הוא ניהל כוח אדם ותקציב בהיקפים דומים לאלה של המועצה;
3. כיהן במשך שלוש שנים לפחות כראש רשות מקומית או כראש מועצה דתית, או כיהן במשך שלוש שנים לפחות כסגן ראש רשות מקומית בשכר;
4. כיהן במשך שלוש שנים לפחות בתפקיד בכיר במשרד ממשלתי, ועיקר עיסוקו בשלוש השנים האמורות היה בנושאים הקשורים בשלטון המקומי, במועצות דתיות, במינהל, במשאבי אנוש או בכספים;

5. כיהן במשך שנתיים לפחות בתפקיד רב עיר של עירייה או של מועצה מקומית או רב של מועצה אזורית;

6. בעל השכלה אקדמית בתחומי מינהל עסקים, ניהול, משפטים, כלכלה או חשבונאות, או בעל תעודת "יורה יורה" מטעם הרבנות הראשית לישראל, והוא בעל ניסיון של שנתיים לפחות באחד התפקידים או באחת הכהונות המפורטים בפסקאות (1) עד (4). על אף האמור לעיל, בתקופה שעד תום שנה מיום פרסום התקנות רשאית המועצה למנות לראש המועצה גם מי שהוא בעל ניסיון של שנתיים לפחות בתפקידים ובמשרות המפורטים בסעיפי משנה (1) עד (4) לעיל, אם סברה כי כישוריו של המועמד לתפקיד ראש המועצה מצדיקים לעשות כן.

*** תנאי הכשירות וההתאמה שנקבעו בסעיף קטן זה כפופים לתנאי כשירות והתאמה שייקבעו בתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), התש"ל-1970, וככל שייקבעו בתקנות האמורות תנאים שונים מאלה המפורטים בנזהל – התנאים שקבועים בתקנות הם המחייבים.

3. אי התאמה עקב עבר פלילי

לא ייבחר לראש המועצה מי שהורשע בעבירה פלילית, אשר בית המשפט או היועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת קבעו לגביה, כי מפאת חומרתה, אופייה ונסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כראש המועצה.

4. אי התאמה עקב ניהול כושל

בהמלצה ביחס למועמד לראשות מועצה דתית ששימש כעובד או כנבחר ברשות מקומית או מועצה דתית או בגוף עסקי או ציבורי, יש להתייחס לאופן תפקודו של הגוף שבו כיהן המועמד, הן מבחינה כספית והן מבחינה תפקודית. ככלל, יש לבחון התנהלותו של מועמד שבתקופת כהונתו/ עבודתו נמצא, כי הגוף שבו כיהן או מילא משרה, לפי העניין, התנהל באופן לא תקין; זולת אם נמצא כי בהתחשב בנסיבות העניין ומנימוקים שיירשמו, אין בזה כדי לפגוע במידת התאמתו לתפקיד. אופן עריכת הבחינה ייקבע בתיאום עם הלשכה

המשפטית במשרד, בהתייחס, בין השאר, למידע המצוי במשרד בנוגע לאופן התנהלות אותו הגוף, לתלונות שהתקבלו לגביו, אם התקבלו כאלה וכדו'.

5. ניגוד עניינים

נמצא כי המועמד לתפקיד ראש המועצה או בן/י משפחתו של המועמד מעורב/ים בתחום עיסוקיה של המועצה הדתית, כך שפעילותה או החלטותיה עשויות להשפיע באופן כלשהו על עבודתו של המועמד, עסקיו, או עבודתו או עסקיו של בן משפחתו או של גוף שיש למועמד זיקה אליו, או עסקיו של גוף שבו המועמד מחזיק מניות, ניירות ערך, לא יומלץ על מינויו.

לעניין זה, – "גוף שלמועמד זיקה אליו" - תאגיד או גוף אחר שהמועמד הינו בעל מניות בו, או דירקטור (מנהל) בו, או עובד בו, או מייצג אותו, או יועץ חיצוני לו.

"בן משפחה" - בן זוג, הורה, סבא, סבתא, בן, בת, אח, אחות, גיס, גיסה, דוד, דודה, בן-אח, בת-אח, בן-אחות, בת-אחות, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות קרבת משפחה שנוצרה עקב אימוץ או קרבת משפחה חורגת.

6. נוהל עבודה

א. שלוש הרשויות שלעניין (השר, הרשות המקומית והרבנות המקומית), יעבירו למשרד לשירותי דת את שמות המומלצים לכהונה כחברי מועצה דתית. בכל רשימת מועמדים לחברות במועצה דתית יהיו שמות של שני מועמדים לפחות העומדים בתנאי הכשירות וההתאמה לכהונה כראש מועצה דתית. על המשרד לשירותי דת ליידע את הרשויות האחרות בדבר תנאי הכשירות וההתאמה לתפקיד ראש מועצה דתית, ועל כך שהמועצה רשאית לבחור רק מועמד שעונה לתנאים שנקבעו.

ב. לכל שם מועמד שיוצג לפני המשרד יצורפו קורות חיים מפורטים של המועמד. במידת האפשר, יצרף המועמד המלצות המצביעות על כישוריו ועל התאמתו לתפקיד

ראש המועצה הדתית.

ג. שאלוני המועמדות בצירוף החומר הרלוונטי האמור יועברו לידי היועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת, על מנת כדי שיחווה דעתו בדבר מידת התאמתם של המועמדים לתפקיד ראש המועצה הדתית הקונקרטי, זאת, בשים לב בין היתר, לצרכיה המיוחדים של אותה מועצה דתית, לגודלה, ובליכולתם של המועמדים להקדיש את הזמן הראוי לתפקידים להם הם מיועדים.

החלטת היועץ המשפטי תנומק בקצרה ויצורפו לה המסמכים שהומצאו על- ידי המועמדים, המצביעים על מידת כשירותם או על מידת התאמתם של המועמדים לכהונה המדוברת.

ד. לאחר אישור רשימת המועמדים לחברות במועצה והודעת השר על הרכב המועצה תתכנס מליאת המועצה הדתית לשיבתה הראשונה, בהתאם להוראות תקנות 4 ו-10(ג) לתקנות שירותי הדת היהודיים (ניהול מועצות), תש"ל-1970, ותבחר בראש המועצה.

בטרם שתבחר מליאת המועצה הדתית בראש המועצה, תובא בפניה עמדת היועץ המשפטי של המשרד לשירותי דת בדבר זהותם של חברי המועצה הדתית, שנמצאו כשירים ומתאימים להיבחר לתפקיד ראש המועצה.

ה. ראש המועצה יבחר אך ורק מבין המועמדים העומדים בתנאי הכשירות וההתאמה לראש מועצה דתית, כמפורט בסעיף ב' לעיל.

836. איסור שימוש ב"סממנים שלטוניים" בפעולתם של בתי דין פרטיים הפועלים ליד מועצות דתיות

1. בהתייחס לשימוש מטעה ב"סממנים שלטוניים", כגון שימוש בסמלים של רשות מרשויות המדינה, במהלך פעולתם של בתי דין פרטיים הפועלים ליד מועצות דתיות, נבקש להורות כדלקמן: השימוש בסממנים שכאלה עלול, מטבע הדברים, ליצור מצג שווא ולהטעות רבים מקרב הציבור לחשוב כי פעולתם הפרטית של בתי הדין כאמור נעשית מכוח סמכותם כרשות מרשויות המדינה.

2. קיים איסור מוחלט על שימוש ב"סממנים שלטוניים" שכאלה בכל הנוגע לפעולתם של בתי הדין הפרטיים, עקב החשש להטעיית הציבור כאמור. לפיכך, במהלך פעילות בתי הדין אין לעשות שימוש בנייר משרדים רשמי של המועצה הדתית או הרבנות המקומית; אין לציין או לעשות שימוש בשם המועצה הדתית או הרבנות המקומית על מסמכים המוצאים במהלך פעולתם הפרטית של בתי הדין; אין להשתמש בחותמות המכילות בתוכם את השם של המועצה הדתית או הרבנות המקומית, ואין לעשות שימוש בכל סממן אחר העשוי ליצור רושם כאילו מדובר בגוף שיש לו זיקה ישירה או עקיפה לרשות מרשויות השלטון. בנוסף, ככל שנגבה תשלום כלשהו בעבור שירותי בית הדין, אין לעשות שימוש במונח "אגרה" אלא במונחים כגון "תשלום" או "מחיר" בלבד.

3. בנוסף, אף בהיעדר שימוש ב"סממנים שלטוניים" כאמור, היות ולעיתים הדיינים הפועלים במסגרת בתי הדין הינם רבנים המכהנים במשרה שלטונית, על פי דין, היושבים לעיתים באותו מבנה ממש, עלולה להיגרם הטעיה לפיה פעולתם בבתי הדין הפרטיים היא במסגרת סמכותם על פי דין. לפיכך, על דייני בתי הדין הפרטיים הפועלים ליד המועצה או הרשות שלכם, לצרף לכל מסמך שיוציאו, כגון להזמנה לדין, הבהרה בולטת באשר למעמדם בנוסח הבא: "הליך זה מתנהל בפני גוף פרטי אשר אינו שייך או קשור לרשות מרשויות השלטון, ולכן סמכותו נקנית אך בהסכמה רצונית של הצדדים להליך וחתימתם על שטר בוררות".

4. החשש בדבר הטעיה בנוגע למעמדו של בית הדין מתחזק בעיקר כאשר מדובר בבית דין פרטי הפועל במקום מושבה של המועצה הדתית או הרבנות המקומית, וכאשר, כתוצאה מכך, הכתובת בהזמנה להליך הפרטי היא כתובתה של המועצה הדתית או הרבנות המקומית. על כן, במקרה כזה, יש צורך לקבוע במקום שבו מתכנס בית הדין שלט במיקום בולט, הנושא הבהרה ברוח הנוסח לעיל. זאת, בשל החשש שמא יוטעה הציבור הרחב כתוצאה מהעובדה שבית הדין שוכן ופועל בתוך נכס השייך לרשות מרשויות השלטון.

5. לצד האיסורים והחובות שנמנו לעיל, הטעיה כאמור עשויה להיגרם אף מפרסום קישור לאתר של בית דין פרטי באתר הרשמי של המועצה הדתית, הרבנות המקומית או הרשות המקומית. על כן, בעת פרסום קישור שכזה יש להקפיד כי מבחינת מבנה האתר הקישור יפורסם במיקום נפרד מהאורגנים והפעילות הרשמית של המועצה הדתית או הרבנות המקומית. כן יש לפרסם לצד קישור זה הבהרה, ברוח הנוסח לעיל, כי מדובר באורגן פרטי שאינו שייך לרשות מרשויות השלטון, ברוח הנוסח לעיל. זאת, בשל החשש שמא יוטעה הציבור הרחב כתוצאה מהצבת קישור לאתר של בית דין פרטי באתר הרשמי של רשות מרשויות השלטון, ויסבור כי מדובר בגוף שהינוא חלק מהרשות השלטונית.

6. האחריות לכך שבית הדין הפרטי הפועל לצד או קשור לרשות השלטונית לא יעשה שימוש ב"סממנים שלטוניים" כאמור, וימלא אחר הוראות הנחיה זו, היא על הרשות השלטונית אשר בית הדין פועל לידה או קשור אליה. ככל שבית דין פרטי ימשיך לעשות שימוש ב"סממנים שלטוניים" בניגוד לאמור לעיל, או לא ימלא אחר ההנחיות שפורטו לעיל, לאחר שנשלח לו עלד ידכם מכתב הבהרה בעניין זה, על הרשות השלטונית לפעול להפסקת שימוש זה. ככל שהשימוש לא ייפסק, עליה להפסיק להעמיד משאבים לשימוש בית הדין, בין אם במתן אכסניה, ובין אם במתן שירותי משרד, מזכירות, פרסום באתר האינטרנט או בדרך אחרת, חסות וכיו"ב.

7. אין באמור משום מתן היתר לרבנים הממלאים תפקיד על פי דין לשמש כדיינים בבתי דין פרטיים, ולעניין זה יש לפעול לפי הנהלים הרלוונטיים. בהקשר לכך, נפנה להנחיית היועץ המשפטי לממשלה האוסרת על דיינים, המכהנים בבתי דין רבניים, לעסוק בבוררות פרטית ללא קבלת אישור לכך מנשיא בית הדין הרבני הגדול, אישור אשר ניתן לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה (הנחיה מס' 1.2301).

8. אין באמור כדי לפגוע בקיומן של בורריות לפי דין תורה, כשהצדדים בחרו להביא את הסכסוך בפני בית הדין מרצונם החופשי, אלא להביא לכך שלא ייווצר הרשם כאילו מדובר בבית דין שיש לו סמכות רשמית מעבר לזו המוקנית לו בפעולתו כאמור לפי חוק הבוררות, התשכ"ח-1968.

837. תיקון חוזר מנכ"ל התש"ע/1 (יולי 2010) בנושא איסור עבודה בגופי כשרות פרטיים החל גם על רב יישוב במועצה אזורית

בחוזר מנכ"ל התש"ע/1 (מיום י"ט בתמוז התש"ע, 1 ביולי 2010) בסעיף 784 – סעיף 11(א) תימחק הסיפא :
"לעניין סעיף זה: "רב מקומי" למעט רב יישוב במועצה אזורית".

הסבר:

סעיף 11(א) קובע את האיסור החל על רב מקומי להיות מועסק (בתמורה או שלא בתמורה) בגופי כשרות פרטיים. האיסור חל גם במקרה שבו שירותי הכשרות, הניתנים על יד"י גוף הכשרות הפרטי, אינם ניתנים בתחומי היישוב שבו מכהן הרב המקומי. כמו כן, אין גם לעשות שימוש בשמו של הרב המקומי לצורך קידום שירותי כשרות פרטית. יש לבטל את הסייג בעניין זה המתייחס לרב יישוב במועצה אזורית – באופן שהאיסורים הנזכרים לעיל יחולו גם על רב יישוב במועצה אזורית.

838. העסקת רבנים במועצות האזוריות

1. כללי

”משרתים בקודש” הוא כינוי לרבנים ולעובדים נוספים בתחום שירותי הדת כגון: בלניות ושוחטים, המועסקים, ברובם, במועצות אזוריות או במועצות דתיות אזוריות (להלן: ”המעסיק”). בארץ ישנן כ-51 מועצות אזוריות יהודיות ובקרוב 21 מהן פועלות מועצות דתיות אזוריות. ברשות מקומית שבה הוקמה מועצה דתית, אחראית האחרונה למתן שירותי הדת השונים במועצה.

מסגרת תפקידם של ”המשרתים בקודש” ובייחוד של הרבנים, לא הוגדרה עד כה ומשכך דרישות התפקיד היו נתונות לפרשנויות כאלו ואחרות.

ככלל, מתייחס הנוהל מתייחס לרבנים מקרב ”המשרתים בקודש” וזאת נוכח הרגישות של תפקיד זה ונוכח העובדה שביחס לתפקיד זה צפו ועלו קשיים במישורים שונים במהלך השנים. בנוגע ללגבי בלניות, החל המשרד לשירותי דת החל לגבש נוהל מיוחד, ולכן בנוהל הנוכחי אין התייחסות לעניין זה.

אין באמור בנוהל זה כדי לפגוע בהוראות התקשי”ר החלות על רבני ההתיישבות.

2. הליך אישור תקן לרבנים במועצות דתיות אזוריות ובמועצות אזוריות

2.1. תנאי יסודי לאישור תקן לרב יישוב או לרב אזורי, הוא הגשת בקשה מטעם המעסיק לתקצוב משרת רב, שתכלול את התחייבות המעסיק לשאת בכל החובות כמעביד של הרב, ככל שתקצוב משרתו יאושר. בנוסף, כאשר מדובר בתקן לרב יישוב, הבקשה תוגש על ידי המעסיק ולה תצורף בקשת הוועד המקומי למינוי רב ליישוב, חתומה בידי רוב חברי הוועד.

2.2. תוקם במשרד לשירותי דת ועדה לתקנון רבנים ”המשרתים בקודש”. תפקיד הוועדה לבחון ולאשר בקשות לתקצוב תקנים במועצות אזוריות ובמועצות דתיות אזוריות. בוועדה ישתתפו החברים הבאים או נציגיהם:

2.2.1. מנכ”ל המשרד לשירותי דת – יו”ר.

2.2.2. היועץ המשפטי למשרד לשירותי דת – חבר.

2.2.3. חשב המשרד – - חבר.

2.2.4. מנהל אגף משאבי אנוש במועצות הדתיות – - חבר.

2.3. לעניין רב יישוב, הוועדה לא תאשר תקן רב, ככל שהתרשמה כי אין צורך באישור

תקן שכזה, בהתאם למאפייני היישוב/ המועצה והרכב אוכלוסייתם בהתאמה.

2.4. המשרד לשירותי דת יגבש נוהל עבודה מסודר לעבודת הוועדה וקריטריונים לתקנון

תקני רבנים למועצות אזוריות ומועצות דתיות אזוריות, בכפוף לאמור בנוהל זה. הנוהל

יהיה מפורט ויכלול את כל שלבי הטיפול בבקשה לתקצוב שנתי של משרת רב.

3. רבני התיישבות

3.1. רב יישוב – יישוב כמשמעותו בחוק הנמצא תחת מועצה אזורית.

3.2. רב אזורי – רב אזורי על פי"פ הגדרתו בהסכם קיבוצי 88 קרי: רב אחראי על שבעה

יישובים שבחלקם/ כולם מכהן רב או אחראי על שלושה יישובים ללא רב.

4. תנאי כשירות למשרת רב

4.1. לעניין בחירת רב יישוב – בעל כושר מהרבנות הראשית לרב מושב.

4.2. לעניין בחירת רב אזורי – בעל כושר מהרבנות הראשית לרב אזורי.

4.3. היישוב או המועצה לפי העניין, רשאים להוסיף לפי הצורך, דרישות נוספות למתן

עדיפויות במסגרת המכרז, הנובעות מצורכי היישוב או המועצה, לרבות התחייבות מועמד

לשמש כרב אזורי לעבור את בחינות ההסמכה הנדרשות לקבלת כושר להתמנות כרב

רושם נישואין תוך שנה ממועד בחירתו לתפקיד.

5. הליך בחירת רב

5.1. רב יישוב ייבחר על ידי ועדה שתמנה את החברים הבאים:

5.1.1. נציג המועצה הדתית – יו"ר.

5.1.2. הרב הוותיק ביותר (ובמקרה הצורך הקשיש מביניהם), מקרב רבני היישובים

בתחומי המועצה האזורית, המתגורר במקום כהונתו – - חבר.

5.1.3. שני נציגים של הוועד המקומי – חברים.

- 5.1.4. שני נציגים של הוועד הדתי ביישוב – חברים.
- 5.1.5. נציג המועצה האזורית – חבר.
- 5.1.6. נציג המשרד – משקיף.
- 5.1.7. אם ביישוב אין ועד דתי, תכלול הוועדה ארבעה נציגים שימונו על ידי הוועד המקומי.
- 5.1.8. אם אין מועצה דתית, תכלול הוועדה שני נציגים שימונו על ידי המועצה האזורית, שאחד מהם ישמש כיו"ר הוועדה.
- 5.1.9. הליך בחירת הרב יתקיים בקוורום של 5 חברים ומעלה.
- 5.2. רב אזורי ייבחר על ידי ועדה שתמנה את החברים הבאים:
- 5.2.1. נציג המועצה הדתית – יו"ר.
- 5.2.2. נציג המועצה האזורית – חבר.
- 5.2.3. רב אזורי, ממועצה אזורית אחרת שימונה על ידי מועצת הרבנות הראשית – - חבר.
- 5.2.4. נציג המשרד – - משקיף.
- 5.2.5. ככל שאין מועצה דתית, תמנה המועצה האזורית שני נציגים שאחד מהם ישמש כיו"ר הוועדה.
- 5.2.6. הליך בחירת הרב יתקיים בקוורום של 3 חברים.

6. זיקת עובד - מעביד

- 6.1. הרבנים המשרתים בקודש יועסקו על ידי המועצה הדתית האזורית ובמידה שזו אינה קיימת, על ידי המועצה האזורית.
- 6.2. הן רבני יישוב והן רבנים אזוריים יהיו עובדי המועצה הדתית האזורית או המועצה האזורית, לפי העניין, אשר אחראית לפקח ולנהל בקרה על פעילותם של ה"משרתים בקודש".

- 6.3. על חוזה ההעסקה שבין המועצה הדתית האזורית או המועצה האזורית, לפי העניין, ולבין רב היישוב או הרב האזורי לכלול את הפרטים הבאים:
- 6.3.1. מסגרת תפקידיו של הרב כמפורט בסעיף 7 לקמן "הגדרת תפקידי הרב" לנוהל זה.
- 6.3.2. חובתו של הרב להתגורר במקום כהונתו.
- 6.3.3. התחייבותו של הרב לעסוק בעבודה פרטית אך ורק בכפוף לתנאים הקבועים בסעיף "היתר עבודה פרטית" לנוהל זה.
- 6.3.4. הימים בשנה שבהם הרב מחויב לשהות ביישוב, (כאמור בסעיף 7 לקמן).
- 6.3.5. חובתו של הרב למסור דיווח על עבודתו בהתאם למנגנון הדיווח שנקבע בנוהל זה.

7. הגדרת תפקידי הרב

- 7.1. רב יישוב: להלן תפקידי חובה הכלולים במסגרת אחריותו של "רב יישוב" ושאותם הוא מחויב למלא בין היתר כחלק מתפקידו:
- 7.1.1. הנהגה רוחנית המכוונת למגזרים השונים בקהילה.
- 7.1.2. פיקוח על העירוב והמקוואות.
- 7.1.3. פיקוח כשרות ומתן תעודת הכשר לבתי אוכל בתחום כהונתו של הרב, לרבות מכולות, מסעדות, מוסדות חינוך, מפעלים וכו'.
- 7.1.4. השתתפות ברוב התפילות המתקיימות באחד מבתי הכנסת שביישוב.
- 7.1.5. ארגון שיעורי תורה ופעילויות תורניות המותאמים לחתכי האוכלוסייה ביישוב (מבוגרים, נוער וכו'). העברת שיעורי תורה לבני הקהילה במהלך השבוע, בשבתות ובחגים. כתיבה בעלון או בפרסומים אחרים היוצאים ביישוב בהתאם לנדרש. פעילותו של הרב בתחומים אלו צריכה להיות משמעותית תוך גילוי יוזמה ויצירתיות.
- 7.1.6. מכירת חמץ בפסח.
- 7.1.7. מתן מענה לשאלות הלכתיות.
- 7.1.8. עריכת חופות לבני זוג שאחד מהם הוא תושב היישוב, ליווי בני הקהילה במעגלי החיים: השתתפות בבריתות, חתונות, מסיבות בר ובת מצווה, השתתפות בלוויות

וניחום אבלים תוך ליווי המשפחה, השתתפות באזכרות ועריכתן. השתתפות בשמחות ולהבדיל בלוויות, ניחום אבלים וכיו"ב מחוץ לתחומי היישוב, הסינה חובה על הרב כל עוד האירוע מתקיים במרחק שאינו עולה על 35 ק"מ מתחום היישוב. למותר לציין, כי על המועצה הדתית האזורית או המועצה האזורית, לפי העניין, לשלם לרב בגין הוצאות נסיעותיו, על פי דיווח ובהתאם להוראות התקשי"ר.

7.1.9. ביקור חולים בקהילה.

7.1.10. השתתפות באירועים ציבוריים המתקיימים ביישוב כגון: הכנסת ספר תורה, אירועים חינוכיים שונים, אירועים במוסדות חינוך שבהם לומדים בני היישוב (גם אם המוסדות אינם פועלים בתוך תחומי היישוב).

7.1.11. נוכחות ביישוב לפחות 3 שבתות בחודש. מעבר לכך, ייחשב לרב כימי חופשה.

7.1.12. נוכחות ביישוב בימים נוראים וברוב ימי החגים שבשלושת הרגלים.

7.1.13. על הרב להיות זמין לבני קהילתו הן באופן פיזי בעיקר בשעות הערב, שבתות ומועדי ישראל, והן בטלפון סלולארי.

7.2. רב אזורי: תפקידי חובה הכלולים במסגרת אחריותו של "רב אזורי" ושאותם הוא מחויב למלא כחלק מתפקידו:

7.2.1. מתן תעודות הכשר לבתי עסק.

7.2.2. פיקוח הלכתי על עירוב ומקוואות.

7.2.3. רישום נישואין ועריכת חופות.

7.2.4. השתתפות באירועים ציבוריים הנערכים במועצה (שלא בתחומי יישוב שבו מכהן רב יישוב).

7.2.5. מכירת חמץ בפסח.

7.2.6. מתן מענה לשאלות הלכתיות.

7.3. לא תתקיים כל היררכיה בין רבני היישובים לרב האזורי.

7.4. בתחומי יישוב שבו מכהן רב יישוב, יטפל רב היישוב בכל שירותי הדת ולרב האזורי

לא תהיה כל מעורבות בתחומי יישוב זה, למעט רישום לנישואין. האמור חל אף לעניין שירותי הכשרות, אלא אם קבעה מועצת הרבנות הראשית אחרת.

8. מקום מגורי רבנים

8.1. רב יישוב מחויב להעביר את מרכז חייו, לרבות משפחתו, ולהתגורר במקום כהונתו תוך שנה ממועד בחירתו.

8.2. רב אזורי מחויב להתגורר באחד מיישובי המועצה האזורית שבהם הוא מכהן כדיעל מנת שיהיה זמין ונגיש לעבודתו. חובה זו נובעת מן העובדה שמסגרת עבודתו של רב כוללת, לעיתים, גם עבודה בשעות לא שגרתיות, כגון פיקוח על נושא הכשרות, השתתפות באירועים ציבוריים וכיוצ"ב, המחייבת זמינות למקום הכהונה.

8.3. לעניין רב יישוב/רב אזורי שנבחר מיום פרסום חוזר זה ואילך, אם אין הרב לא מתגורר במקום כהונתו בפרקתון הזמן שנקבע, יופסק תקצוב משרתו ועל המעסיק לסיים את עבודתו של הרב בכפוף לזכות השימוע ובכפוף לכל דין.

8.4. לעניין רבנים שנבחרו בעבר:

8.4.1. רב יישוב או רב אזורי שבמסגרת המכרז לבחירתו נקבעה חובת מגורי הרב במקום כהונתו או שמונה לאחר שפורסם חוזר מנכ"ל משרד הדתות מנובמבר 1999, שקבע חובת מגורים במקום כהונה, מחויב גם הוא להתגורר במקום כהונתו. ככל שרב זה אינו מתגורר במקום כהונתו, תינתן לו האפשרות להעתיק את מקום מגוריו למקום כהונתו תוך שנה. לא העתיק הרב את מגוריו בחלוף שנה, יופסק תקצוב משרתו, ועל המעסיק לסיים את עבודתו של הרב בכפוף לזכות השימוע ובכפוף לכל דין.

8.4.2. לעניין רב אזורי, סבר המעסיק או הרב כי מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את אי מגורי הרב במקום כהונתו גם בחלוף השנה, כאמור בסעיף 8.4.1, רשאי הוא לפנות לוועדת חריגים משרדית מקצועית אשר תדון בנושא לאחר שתשמע את עמדת המעסיק ואת עמדת הרב. הוועדה תוסמך במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו לאשר המשך תקצוב משרתו של רב שאינו מתגורר במקום כהונתו, כמו

כן, הוועדה תקצוב את אורך התקופה שבה יוכל הרב להתגורר מחוץ לאזור כהונתו בהתאם לנסיבות המקרה ולא יותר מחמש שנים בכל פעם ובהתאם לבקשה מחודשת שתוגש.

8.4.3. חברי וועדת החריגים יהיו :

8.4.3.1. המנהל הכללי של המשרד לשירותי דת או נציגו – יו"ר.

8.4.3.2. היועץ המשפטי למשרד לשירותי דת או נציגו – חבר.

8.4.3.3. מנהל מחלקת רבנות ונישואין במשרד לשירותי דת – חבר ומרכז.

8.4.4. כדיעל מנת לקבל החלטה מושכלת בעניין המשך תקצוב משרת רב אזורי שנבחר לפני שפורסם חוזר מנכ"ל משרד הדתות מנובמבר 1999, שאינו מתגורר במקום כהונתו, על הוועדה לדרוש בין היתר את המסמכים הבאים:

8.4.4.1. עמדת ראש המועצה האזורית או ראש המועצה הדתית האזורית, לפי העניין, בדבר האמור לעיל. לצורך כך, יומצא למשרד לשירותי דת גם פרוטוקול מליאת המועצה האזורית, הדין בעניין זה, חתומה על ידי יו"ר / מזכיר המועצה האזורית, ובמקום שבו פועלת מועצה דתית אזורית – פרוטוקול מליאת המועצה הדתית האזורית.

8.4.4.2. נימוקי הרב מדוע הוא אינו יכול להתגורר במקום כהונתו. הרב יתבקש לצרף כל מסמך הרלוונטי לעניין. הוועדה תבחן את הנסיבות בגללן נבצר מהרב להתגורר במקום כהונתו, בהתאם למסמכים שיוצגו בפניה ובהתחשב בהיקף פעילותו של הרב, ביכולתו למלא תפקידו חרף העובדה שהוא אינו מתגורר במקום כהונתו ובמאפייני היישוב (גודל, אופי וכו').

8.4.4.3. החלטות הוועדה תהיינה מנומקות.

9. פיקוח על עבודת רבנים במועצות האזוריות

9.1. אישור תקצוב תקן למועצה אזורית ולמועצה דתית אזורית יתבצע מעתה ואילך בהתאם להליך עליו יפורט בהמשך. אישור זה ויהיה כפוף, בין השאר, להתחייבות המועצה האזורית והמועצה הדתית האזורית, לפי העניין, לשאת בכל החובות המוטלות על המעביד.

9.2. אופן הפיקוח של המדינה על תקציב הרבנים יתבצע כדלקמן (הליך זה יחול גם על המועצה הדתית האזורית, בשינויים המחויבים):

9.2.1. המועצה האזורית או המועצה הדתית האזורית, לפי העניין, תגיש מדי שנה בקשה למימון שכר הרבנים (נורמטיבית) שבתחומה. הבקשה תכלול דו"ח ביצוע על הפעלת התקציב בשנה שעברה על פי פרמטרים שיוגדרו על ידי המשרד לשירותי דת. הדו"ח יכלול:

9.2.1.1. דיווח על מקום מגוריו של הרב שבו נמצא מרכז חייו. ככל שהרב אינו מתגורר במקום שבו הוא מחויב על פי נוהל זה ולא קיבל לכך את אישור ועדת החריגים של המשרד לשירותי דת, יופסק תקצוב משרתו והמעסיק יסיים את העסקתו בכפוף לעריכת שימוע ובכפוף לכל דין.

9.2.1.2. אישור כי מתקיים מעקב חודשי אחר דיווח ימי מחלה וחופשה כדין, של הרבנים.

9.2.2. הדו"ח ובקשת התקצוב יחתמו בידי ראש המועצה הדתית ורואה החשבון של המועצה. במקום שבו יש חשב מלווה, יחתום על הבקשה גם החשב המלווה. במקום שבו אין מועצה דתית יחתמו על הבקשה, ראש המועצה האזורית וגזבר המועצה.

9.3. מועצה דתית אזורית / מועצה אזורית שלא תמלא אחר הדרישות כפי שפורטו לעיל, לא תהיה זכאית לתקצוב בהתאם לאמור לקמן.

9.4. המשרד לשירותי דת אשר מתקצב את שכר הרבנים בהתיישבות, יבצע פיקוח על עבודת הרבנים באמצעות אגף משאבי אנוש במשרד, על עבודת הרבנים. נציגי האגף יערכו ביקורות בשטח באופן אקראי בכדי לבחון מקרוב את תפקודם של הרבנים ואופן העסקתם.

האגף יפעל, בתיאום עם הרבנות הראשית, לעריכת השתלמויות מקצועיות לרבנים השונים בתחומי תפקידם ובהתאמה לחתכי האוכלוסיות השונים עימן הם עובדים.

10. מנגנון דיווח פעילות ונוכחות של כלל רבני ההתיישבות.

10.1. סעיף 9 להסכם קיבוצי מיוחד מיום 06.09.88, החל על רבני התיישבות, קובע כי הוראות התקשי"ר חלות על רבני ההתיישבות.

10.2. יחד עם זאת, נוכח ייחוד תפקידו של רב ומעמדו הוא לא יהיה חייב בדיווח על אודות תפקידו ישירות למועצה הדתית/ מועצה אזורית, אלא ותחת זאת יוקם מנגנון דיווח על פעילות הרבנים אשר יופעל על ידי וועדה, שחבריה הם:

10.2.1. רב עיר שימונה על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל – יו"ר.

10.2.2. רב עיר שימונה על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל – חבר.

10.2.3. רב מרבני ההתיישבות שימונה על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל – חבר.

10.2.4. מנהל תחום רבנות ונישואין במשרד לשירותי דת – מרכז.

10.3. כל רב בהתיישבות ידאג להעביר למרכז הוועדה, החל ממועד פרסום חוזר זה, אחת לשלושה חודשים, תוך 10 ימים מסיום הרבעון, דיווח רבעוני (רבעון א' - חודשים XX1-3/200 רבעון ב' - חודשים XX4-6/200 וכו'), באמצעות טופס שיופיע באתר המשרד ובו פירוט על אודות פעילותם כמפורט לעיל, כתנאי להמשך העברת תקצוב שכרם.

10.3.1. טופס הדיווח יועבר למחלקת נישואין ורבנים במשרד לשירותי דת, למרכז הוועדה, באמצעות מייל שכתובתו rabbi@dat.gov.il או באמצעות פקס מס': 02-6529221 / 02-6529221. יש לוודא טלפונית במס': 02-5311131 הגעת הטופס.

10.3.2. למען הסר ספק, היעדר דיווח כאמור, יגרור אי העברת תקצוב שכר הרב בגין חודשי אי הדיווח.

10.4. פעילות הוועדה:

10.4.1. בתאריך שייקבע יעביר מרכז הוועדה יעביר בתאריך שייקבע דו"ח מרכז של פעילות הרבנים לחברי הוועדה.

10.4.2. לכל הפחות אחת לחצי שנה תתכנס הוועדה לדיון בדוחות שהתקבלו.

10.4.3. ככל שהוועדה תמצא כי הרב אינו ממלא את תפקידו כנדרש (דיווח לקוי,

תפקוד מוגבל/ חלקי, תלונות על אופן תפקוד הרב ויחסו לבני עדתו וכיו"ב), יעביר מרכז הוועדה את הממצאים לבדיקת הגורמים המקצועיים במשרד ולבירור נוסף בהתאם לשיקול דעתם, לרבות מול הרב. במידת הצורך יועברו ממצאי הבדיקה והמלצות הגורמים המקצועיים לוועדה, להפסקת תקצוב משרתו של רב.

10.5. דיווח על ימי חופשה ומחלה :

- 10.5.1. רבני יישובים ורבנים אזוריים יחויבו, כפי שאף נקבע בעבר, בהגשת דיווח חודשי על אודות ימי חופשה ומחלה למעסיק כתנאי לזכאות למיציא זכויות עם פרישתם. דיווח כאמור הינא תנאי לזכאות למיציא זכויות הקשורות בתשלום שכר העבודה ובמענקים בגין סיום העבודה כגון: פיצוי בעד ימי מחלה שלא נוצלו ופדיון ימי חופשה שלא נוצלו, בעת פרישה, ככל שאלו קיימות. למען הסר ספק, אף אם לא ניצלו הרבנים בחודש נתון ימי חופשה או מחלה, יצהירו כאמור בסוף כל חודש.
- 10.5.2. הדיווח יועבר למעסיק באמצעות טופס ייעודי הנמצא באתר המשרד .
- 10.5.3. דיווח על ימי מחלה יהיה אך ורק בכפוף להמצאת אישור רפואי .

11. היתר עבודה פרטית

- 11.1. ניתן להתיר לרב יישוב או לרב אזורי לעסוק בעבודה פרטית, בהיקף של עד 10 שעות שבועיות, ובלבד שעבודתו הפרטית לא תפגע בעבודתו כרב והכול בכפוף לתנאים שיפורטו להלן:
- 11.1.1. ככל שהרב מעוניין לעסוק בעיסוק נוסף בשכר או בשווה כסף, עליו להגיש בקשה לאישור עבודה פרטית, פרק זמן מספיק מראש. הבקשה תוגש למועצה האזורית או למועצה הדתית האזורית.
- 11.1.2. ככל שמדובר ברב יישוב, המועצה האזורית או המועצה הדתית האזורית תוכל לפנות לוועד המקומי לצורך קבלת המלצתם בעניין.
- 11.1.3. המועצה האזורית / המועצה הדתית האזורית תבחן את הבקשה ותמליץ עליה בהתאם לכללים לאישור עבודה פרטית הקבועים בהוראות התקשי"ר.
- 11.1.4. ככל שהמועצה האזורית נתנה המלצתה לאישור הבקשה, תועבר הבקשה

בצירוף חוות דעת הוועד המקומי, ככל שהתייחסותם התבקשה כאמור, והמלצת המועצה האזורית, לאישור המשרד לשירותי דת.

11.1.5. בגין עבודה פרטית שאושרה בעבר ואשר הרב עוסק בה באופן קבוע, יגיש הרב בקשה מחודשת אחת לשלוש שנים.

11.2. למען הסר ספק, רב יישוב או רב אזורי אינו רשאי לקבל תמורה בעבור ביצוע עבודה שהיאנה ממילא במסגרת תפקידו כרב היישוב, בכלל זה אינו רשאי לקבל תמורה בעבור עריכת חופות לבני זוג שאחד מהם מתגורר בשטח המועצה האזורית, מועצה מקומית או יישוב שבאחריותו, לפי העניין.

12. הפסקת תקצוב משרתו של רב

- 12.1. באמצעות ועדה שתמנה חמישה חברים:
- 12.1.1. מנכ"ל המשרד לשירותי דת או נציגו – - יו"ר.
- 12.1.2. מנהל תחום רבנות ונישואין במשרד לשירותי דת – - מרכז.
- 12.1.3. נציג שימונה על ידי מועצת הרבנות הראשית – - חבר.
- 12.1.4. שני נציגי מרכז של המועצות האזוריות – - חברים.
- 12.1.5. נציג הלשכה המשפטית – - חבר.
- 12.2. הוועדה להפסקת תקצוב משרת הרב תקבל החלטה לאחר שקיבלה את עמדתם של הגורמים הרלוונטיים ובכללם, הרב, המועצה הדתית האזורית/ המועצה האזורית, הוועד המקומי והוועד הדתי.

839. נוהל לאישור תקנים לרבני יישובים במועצות אזוריות

1. כללי

אפשר ניתן להגיש בקשות בעבור תקנים לרבני יישוב. יחד עם זאת, במועצות אזוריות שבתחומן לא קיים תקן לרב אזורי ולא קיים תקן לרב יישוב באף אחד מיישובי המועצה -

אפשרונית להגיש בקשה לרב אזורי אחד במקום רב יישוב. במקרה זה לא תוכל המועצה להגיש בקשה לתקנים לרב יישוב כלל.

יצוין, כי בתחילת שנת 2010 העבירו מספר מועצות אחדות, בהתאם לפניית המשרד, בקשות לקבלת תקנים לרבנים בהתיישובות. מסיבות שאינן תלויות במשרד, ובכלל זה התמשכותם של הליכים משפטיים בעניין, לא ניתן היה לאשר תקנים חדשים על בסיס אותן בקשות. בשל חלוף הזמן, לא ניתן להתייחס כעת לבקשות אלו. כיוון שכך, כל המועצות המבקשות תקן לרב יישוב או לרב אזורי בתחומן, מתבקשות להגיש בקשות חדשות עדכניות, על פי"פ נוהל זה, באמצעות טופסי הבקשה והמסמכים הייעודיים המפורסמים באתר המשרד. המשרד לא יתייחס לבקשות קודמות שהוגשו בעניין.

נוהל זה לא יחול על יישובים שמיושמת בהם "העתקה קהילתית" מכוח הסכם העתקה שנחתם לפי סעיף 85 לחוק יישום תכנית ההתנתקות תשס"ה-2005, או מכוח החלטת ממשלה. יישובים אלו יוכלו לפנות למשרד בבקשות נפרדות, בהתאם לנוהל אחר שיפורסם.

תנאי יסודי לאישור תקן לרב יישוב או לרב אזורי, הוא הגשת בקשה מטעם המעסיק לתקצוב משרת רב, שתכלול את התחייבות המעסיק לשאת בכל החובות כמעביד של הרב, ככל שתקצוב משרתו יאושר. בנוסף, כאשר מדובר בתקן לרב יישוב, הבקשה תוגש על ידי המעסיק ולה תצורף בקשת הוועד המקומי למינוי רב ליישוב, חתומה בידי רוב חברי הוועד בהתאם למפורט בנוהל זה.

2. התנאי להגשת בקשה לתקצוב משרת רב אזורי / רב יישוב

1. התנאי להגשת בקשה לרב יישוב:

אפשרונית להגיש בקשות רק בעבור יישוב שבו לא מכהן כלל רב יישוב בתקן, או במקום שבו מכהן רב בתקן חלקי, או שמכהן בו רב יישוב בתקן, שעבר את גיל הפרישה הקבוע בחוק, והמשרד אישר הארכת כהונתו והמשיך לתקצבו. למען הסר ספק יובהר כי מועצה שהמשיכה להעסיק רב יישוב שעבר את גיל הפרישה, ובקשתה תאושר על פי קריטריונים אלו, תידרש להוציא לגמלאות את הרב המכהן כתנאי לקבלת התקן החדש.

2. התנאי להגשת בקשה לרב אזורי :

בשלב זה, אפשרונית להגיש בקשה לרב אזורי אחד במקום רב יישוב, רק במועצות אזוריות שבתחומן לא קיים תקן לרב אזורי ולא קיים תקן באף אחד מיישובי המועצה לרב יישוב. יובהר כי במקרה זה לא תוכל המועצה להגיש בקשה לתקנים של רב יישוב כלל.

3. תהליך הגשת הבקשות לאישור תקן לרב יישוב או לרב אזורי:

לרב יישוב

1. הוועד המקומי יפנה למועצה הדתית האזורית או למועצה האזורית אשר בה אין מועצה דתית (להלן: "המועצה"), על "גבי טופס בקשה ייעודי בהתאם לפרסום באתר המשרד (להלן: "טופס הבקשה"), בדבר הצורך בתקצוב תקן משרת רב ביישוב.

טופס הבקשה יחתם על ידי "יו"ר הוועד המקומי.

1.1. אל טופס הבקשה יש לצרף את פרוטוקול ישיבת הוועד, שדנה בדבר הצורך בתקצוב תקן משרת רב ביישוב, והחלטתה בעניין.

1.2. המועצה תמלא את המלצתה המנומקת, בדבר בקשת וועד היישוב, על "גבי טופס הבקשה ותחתום עליו במקום המיועד לכך .

2. המועצה מחויבת להעביר למשרד את כל טופסי הבקשות שקיבלה מוועדי היישובים תוך התייחסות וחוות דעת "ד לכל בקשה ובקשה כאמור.

יובהר, כי כל בקשה לאישור תקן רב יישוב, תוגש בטופס בקשה נפרד.

לרב אזורי

ראש המועצה יגיש בקשה למשרד, לתקצוב תקן "רב אזורי", על גבי טופס בקשה ייעודי בהתאם לפרסום באתר המשרד.

לרב אזורי ורב יישוב

לטופס הבקשה וצרפותיו כאמור, המוגש למשרד בגין רב יישוב או רב אזורי, יצורפו המסמכים הבאים (להלן: "מסמכי הבקשה"), כתנאי להעברת הבקשות לדיון בוועדה:

1. פניית ראש המועצה בדבר הצורך בתקצוב תקן משרת רב יישוב או רב אזורי לפי העניין.

2. התחייבות המועצה לשאת בכל החובות המוטלות עליה כמעסיקת הרב, ככל שיאושר תקצוב תקן למשרת הרב, ובכלל זה:

2.1. חתימה על חוזה ההעסקה בינה לבין הרב, אשר יכלול בין השאר את הפרטים הקיימים בסעיף 5 בחוזר מנכ"ל להעסקת רבנים בהתיישבות.

2.2. טיפול בהגשת בקשות למשרד לתקצוב שנתי של משרת הרב.

3. טופס הבקשה וצירופותיו כאמור בגין רב יישוב או רב אזורי, מסמכי הבקשה לרבות האישורים הנדרשים, יוגשו למשרד לגב' ציונה גריידי באמצעות פקס: 02-6513703 (יש לוודא הגעת המסמכים במס' טלפון: 02-5311129), או לכתובת מייל: BakashaR@dat.gov.il לא יאוחר מיום כז' אדר א' התשע"ד (27/02/2014). בקשה שתוגש לאחר המועד שנקבע ו/או ללא המסמכים המפורטים בסעיף 4, לא תידון.

4. הליך אישור תקן לרב אזורי / יישוב – כללי.

1. הבקשות תועברנה לדיון בוועדה להקצאת תקנים לרבנים בהתיישבות (להלן: "וועדת תקנים לרבנים בהתיישבות/ הוועדה"), ותיבחנה על פי הקריטריונים והפרמטרים שנקבעו בנוהל זה.

2. החלטת הוועדה תועבר לראש המועצה הדתית/ ראש המועצה האזורית, לפי העניין, לאחר חתימת פרוטוקול הוועדה.

3. המועצה תחל בהליך לאיוש התקנים על" פי הוראת חוזר המנכ"ל בנושא, לא יאוחר מ- 45 יום מקבלת החלטת הוועדה על אישור התקנים.

4. תקן שלא אויש בפועל תוך שישה חודשים ממועד קבלת ההודעה כאמור – יתבטל. במקרים חריגים יש לפנות לוועדה בבקשה מנומקת להארכת המועד לאיוש התקן.

5. הליך אישור תקן לרב יישוב / אזורי - תנאי סף

1. ליישוב ותק של שנתיים לפחות.

2. ביישוב רשומים במרשם האוכלוסין לפחות 200 תושבים.

3. מתקיימות ביישוב לפחות 9 תפילות במניין בשבוע, בלפחות באחד מבתי הכנסת.
4. קיים מקווה פעיל אחד ביישוב או ביישוב צמוד דופן.

6. הליך אישור תקן לרב יישוב /אזורי - בחינת הבקשות

בשלב ראשון, הבקשות שהוגשו במועד וצורפו להן המסמכים הדרושים, תיבחנה אל מול תנאי הסף. בקשות שתימצאנה עומדות בתנאי הסף, תועברנה לבחינה בוועדה. בשלב שני, הוועדה תבחן את הצורך באישור התקן, בהתאם למאפייני היישוב והרכב אוכלוסייתו. בקשות שתימצאנה תקינות תיבחנה ותדורגנה, על פי הפרמטרים שלהלן.

7. הליך אישור תקן לרב יישוב / אזורי - הפרמטרים לדירוג הבקשות

הקצאת התקנים תהיה בהתאם לפרמטרים ולניקוד כדלהלן, בכפוף לתנאים המפורטים בקריטריונים אלו ובהתאם לאישור הוועדה ולדירוג הבקשות:

לרב יישוב:

1. קיים עירוב ביישוב (5 נקודות).
2. קיים בית כנסת במבנה ייעודי ביישוב (10 נקודות).
3. ממד צורכי דת (ל ברר – - בהתאם לממד על פי"פ תקציב המועצה"ד) של היישוב (20-020 נקודות).
4. ליישוב היה רב בתקן לכל הפחות עד שנת 2003 (10 נקודות).
5. ועד היישוב מימן בפועל את תקן הרב באופן מלא או חלקי, ללא סיוע המדינה/ המועצה האזורית (טווח הניקוד משקף את אחוז ההשתתפות ומספר' השנים) (20-020 נקודות).
6. גודל היישוב – אוכלוסייה – על כל 100 נפשות, נקודה אחת (10-040 נקודות).
7. רב אזורי המתגורר ביישוב או ביישוב סמוך (5- / 5 נקודות – מהווה פרמטר שלילי).
8. פעילות תורנית – שיעורי תורה, פעילות לנוער/ ילדים (10 נקודות).
9. שיקול דעת הוועדה (10 נקודות).
10. ככל שתהיינה בקשות שלא תעמודנה בשני תנאי הסף המופיעים בסעיפים ב(3) ו- ב(4) לעיל, תוכל הוועדה לדון בהן באופן חריג בהתאם ליתר הפרמטרים הרלוונטיים לגביהם ולאמות המידה שתיקבענה מראש על ידי הוועדה.

לרב אזורי:

במועצות אזוריות שבתחומן לא קיים תקן לרב אזורי ולא קיים תקן באף אחד מיישובי המועצה לרב יישוב, תוכל הוועדה לאשר באופן חריג, בנוסף לאמור בסעיף 10 לעיל, תקן לרב אזורי במועצה, בהתאם לאמות המידה שתיקבענה מראש על ידי הוועדה.

8. אופן דירוג הבקשות:

1. בשלב א' יחולקו עד 50% מהתקנים שהוקצו. חלוקת התקנים תתבצע כדלקמן:
 - א. מכל מועצה ייבחר יישוב בעל הניקוד הגבוה ביותר, ובלבד שניקוד הבקשה לא נמוך מהניקוד הממוצע של כל הבקשות שהוגשו לוועדה.
 - ב. מכל היישובים שנבחרו כאמור, יחולקו התקנים לפי סדר הניקוד שצבר כל יישוב.
 - ג. בשלב זה, יתוקן יישוב אחד בלבד מאותה מועצה.
2. בשלב ב' יחולקו יתר התקנים ליתר הבקשות שלא אושרו בשלב א', לפי סדר הניקוד שצבר כל יישוב.
- ככל שתוגשנה בקשות לרב אזורי, ניתן יהיה לאשר, בשלב זה, עד שלושה תקנים לרב אזורי מכלל המועצות על פי המתווה שנקבע בנוהל זה.
3. בכל מקרה לא יתוקנו יותר משלושה רבני יישובים במועצה אחת.

9. אישור התקנים:

1. לאחר החלטת הוועדה תצא הודעה למועצה שתכלול את מספר התקנים המאושרים, שמות היישובים הזכאים לתקן בהתאם לנוהל זה.
2. עם אישור התקן על המועצה לפעול לאישור התקן ולבחירת רב יישוב או רב אזורי בהתאם לאמור לעיל.
3. במקרים שבהם הפסיק הרב המאייש את התקן הפסיק לכהן כרב היישוב או כרב אזורי מכל סיבה שהיא בתוך 3 שנים מיום אישור התקן, יוכל היישוב או המועצה בהתאמה לאייש את המשרה מחדש במכרז בכפוף לכל דין. לאחר 3 שנים מיום אישור התקן יידרש היישוב או המועצה בהתאמה להגיש בקשה חדשה לאישור התקן לוועדה המשרדית להקצאת תקנים לרבנים בהתייבות.

840. תיקון נוהל ההפעלה של מערך הכשרות במועצות הדתיות

בחוזר מנכ"ל המשרד לשירותי דת התש"ע/1 – תמוז התש"ע (יולי 2010), נקבע נוהל הפעלת מערך הכשרות במועצות הדתיות. בין השאר, נקבעו בחוזר האמור, תנאי סף וכשירויות להגשת מועמדות למשרת משגיח כשרות (סעיף 3(א)(3) לחוזר) שיכללו לכל הפחות, את הדרישות המצטברות הבאות:

1. המועמד עבר הכשרה מתאימה במוסד המוכר על ידי הרבנות הראשית.
2. המועמד נבחן והוסמך לשמש כמשגיח כשרות על ידי הרבנות הראשית.
3. המועמד מחזיק בתעודת משגיח כשרות בתוקף מטעם הרבנות הראשית.
4. מועמד המחזיק בתעודה בתוקף ממועצת הרבנות הראשית, המעידה שהוא כשיר לכהן כרב עיר, רב יישוב או רב שכונה, פטור משלוש הדרישות דלעיל.
5. רב מקומי, רב שכונה או דיין אישרו כי הוא מוכר כאדם הראוי להשגיח על ענייני הכשרות, וכי אורח חייו מתנהל על פי ההלכה.
6. למועמד אין הרשעות פליליות בעבירות שיש עימן קלון.
7. המועמד מעל גיל 21.

על פי החלטת הרבנות הראשית לישראל, הרבנות לא תעסוק יותר בהכרה במוסדות המכשירים משגיחי כשרות ובפיקוח על מוסדות אלו, ולא תדרוש יותר עוד כי מועמד יקבל הכשרה במוסד שכזה כתנאי להסמכתו כמשגיח כשרות. מעתה ואילך, בדומה למתן כושר לרבנות, תקיים הרבנות בחינה למועמדים למשרת משגיח כשרות אשר יעמדו בתנאי הסף כפי שיפורטו להלן, אולם לא תקבע תנאים לעניין הליכי ההכשרה הקודמים לבחינה, לרבות לעניין המוסד שבו יילמד החומר הנדרש.

- להלן תנאי הסף שנקבעו על ידי הרבנות הראשית לישראל כדי להיבחן לקראת הסמכה כמשגיח כשרות⁹. תנאים אלו קיבלו תוקף של החלטת מועצת הרבנות הראשית:
1. המועמד הציג אישור מדיין, רב עיר, רב שכונה, רב אזורי, רב יישוב או רב אחר שהוא עובד ציבור, ולפיו הוא מוכר כאדם הראוי להשגיח על ענייני הכשרות וכי הוא מקיים אורח חיים דתי.
 2. המועמד מעל גיל 18.
 3. המועמד הינוא בוגר 12 שנות לימוד.

- בהמשך לאמור, ישונו תנאי הסף המינימאליים הקבועים בסעיף 3(א)(3) לחוזר המנכ"ל האמור, כך שייקבעו, לכל הפחות, הדרישות המצטברות הבאות:
1. המועמד נבחן והוסמך לשמש כמשגיח כשרות על ידי הרבנות הראשית.
 2. המועמד מחזיק בתעודת משגיח כשרות בתוקף מטעם הרבנות הראשית.
 3. המועמד לא הורשע בעבירה פלילית שנוכח נסיבותיה, מאפייניה וחומרתה אין הוא ראוי לשמש כמשגיח כשרות.

